Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0158

Moterų verslumas kaimo ir salų vietovėse bei atokiausiuose regionuose

2026 m. balandžio 30 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl moterų verslumo kaimo ir salų vietovėse bei atokiausiuose regionuose (2024/2124(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8 ir 349 straipsnius,

– atsižvelgdamas į 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo[1],

– atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2023/970, kuria, nustatant darbo užmokesčio skaidrumo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus, griežčiau taikomas vienodo vyrų ir moterų darbo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas[2],

– atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinčiųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES[3] (Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyva),

– atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“ (COM(2020)0152),

---

1 OL L 204, 2006 7 26, p. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
2 OL L 132, 2023 5 17, p. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
3 OL L 188, 2019 7 12, p. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 7 d. Komisijos komunikatą „Moterų teisių veiksmų gairės“ (COM(2025)0097),

– atsižvelgdamas į Europos investicijų fondo (EIF) ir Europos investicijų banko (EIB) grupės strategiją dėl lyčių lygybės ir moterų ekonominio įgalėjimo,

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės[4],

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 30 d. Komisijos komunikatą „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“ (COM(2021)0345),

– atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės 3 d. Komisijos komunikatą „Pirmenybė žmonėms, tvaraus ir integracinio augimo užtikrinimas, ES atokiausių regionų potencialo atskleidimas“ (COM(2022)0198),

– atsižvelgdamas į Europos inovacijos ir technologijos instituto ir Europos inovacijų tarybos moterų lyderystės programą,

– atsižvelgdamas į Europos mokslinių tyrimų erdvės lyčių lygybės planus,

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. gegužės 3 d. rezoliuciją dėl moterų ekonominės nepriklausomybės užtikrinimo skatinant verslumą ir savarankišką darbą[5],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. rugsėjo 14 d. rezoliuciją „Partnerystės su atokiausiais ES regionais stiprinimas“[6],

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją,

– atsižvelgdamas į SESV 174 straipsnį,

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. birželio 7 d. rezoliuciją „ES salos ir sanglaudos politika: dabartinė padėtis ir ateities uždaviniai“[7],

---

4 OL L 231, 2021 6 30, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
5 OL C 465, 2022 12 6, p. 54.
6 OL C 117, 2022 3 11, p. 18.
7 OL C 493, 2022 12 27, p. 48.

– atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendaciją dėl ankstyvojo ugdymo ir priežiūros: Barselonos tikslai iki 2030 m.[8],

– atsižvelgdamas į 2018 m. rugsėjo 28 d. JT deklaraciją dėl valstiečių ir kitų kaimo vietovėse dirbančių žmonių teisių,

– atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 26 d. Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 10/2021 „Lyčių aspekto integravimas į ES biudžetą: laikas pereiti nuo žodžių prie veiksmų“,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto pranešimą (A10-0058/2026),

A. kadangi moterys kaimo ir salų vietovėse bei atokiausiuose regionuose atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant vietos ekonomikos dinamiškumą, žemės ūkio sektoriaus gyvybingumą ir kultūros paveldo išsaugojimą ir yra pagrindinis teritorinės sanglaudos, socialinio tvarumo ir ekonominio atsparumo kaimo vietovėse ramstis; kadangi, nepaisant šio būtino indėlio, jos ir toliau susiduria su teisinėmis, finansinėmis, kultūrinėmis ir infrastruktūros kliūtimis, kurios riboja moterų verslumą ir visišką jų ekonominės nepriklausomybės užtikrinimą; kadangi daugelyje valstybių narių moterys kaimo vietovėse patiria neproporcingai didelį poveikį dėl nepakankamos galimybės naudotis įperkamomis vaikų priežiūros paslaugomis, tinkamomis transporto jungtimis, skaitmenine infrastruktūra ir lyčiai atžvalgiomis paramos sistemomis bei laisvalaikio galimybėmis – visa tai riboja galimybes visapusiškai dalyvauti darbo rinkoje ir prisideda prie prastos psichikos sveikatos; kadangi didelė dalis moterų kaimo vietovėse atliekamo darbo tebėra neoficialus, neapmokamas ir oficialioje statistikoje dažnai nepripažįstamas darbas – tai aiškiai parodo, kad jų indėlis į ekonominį ir socialinį vystymąsi yra nematomas; kadangi kaimo vietovės yra neatsiejama Europos gyvenimo būdo dalis, atspindinti unikalią tradicinio paveldo ir pažangos pusiausvyrą, kurios tęstinumas priklauso nuo moterų pripažinimo ir veiksmingos integracijos į kaimo plėtros procesus; kadangi apie 30 proc. ES gyventojų gyvena kaimo vietovėse, kurios sudaro 83 proc. ES teritorijos, ir kadangi šie regionai yra gyvybiškai svarbūs ES ekonominiam stabilumui, socialinei sanglaudai ir konkurencingumui[9];

B. kadangi ES, vykdydama visus savo veiksmus, yra atsakinga už moterų ir vyrų lygybės skatinimą pagal Sutartis; kadangi lyčių lygybė

---

8 OL C 484, 2022 12 20, p. 1.

9 Remiantis 2018 m. LAU (vietos administracinio vieneto) lygmens modeliavimu, atliktu naudojant JRC Eurostato demografinius duomenis. Demografijos atlasas.

yra pagrindinė ES vertybė, pagrindinė teisė ir pagrindinis Europos socialinių teisių ramsčio principas, kaip įtvirtinta Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje; kadangi SESV 8 straipsnyje nustatytas lyčių aspekto integravimo principas, pagal kurį lyčių lygybės aspektas turi būti integruotas į visas politikos sritis ir programas; kadangi nė viena valstybė narė iki šiol nepasiekė visiškos lyčių lygybės ir pažanga tebėra lėta, o valstybių narių rezultatai pagal ES 2019 m. lyčių lygybės indeksą vidutiniškai siekia 67,4 iš 100, o tai reiškia, kad nuo 2005 m. padėtis pagerėjo tik 5,4 punkto;

C. kadangi moterų ekonominė gerovė ir sėkmė negali būti atsietos nuo pagarbos pagrindinėms teisėms, įskaitant teisę gyventi be smurto dėl lyties ir teisę į kūno autonomiją užtikrinant galimybę naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugomis ir teisėmis, įskaitant galimybę gauti saugią ir teisėtą nėštumo nutraukimo priežiūrą visoje ES; kadangi saugios ir pagarbios darbo aplinkos, kurioje nebūtų priekabiavimo ir lyčių stereotipų, užtikrinimas stiprina moterų karjeros galimybes ir skatina abipusės pagarbos, atsakomybės ir orumo kultūrą; kadangi atitinkamai moterų ekonominė nepriklausomybė labai prisideda prie jų saugumo ir apsaugos nuo smurto dėl lyties ir smurto artimoje aplinkoje;

D. kadangi vyrų ir moterų užimtumo skirtumas kaimo vietovėse siekia apie 13 procentinių punktų (palyginti su 10 procentinių punktų miestuose) ir kai kuriose valstybėse narėse viršija 20 procentinių punktų, o 2022 m., remiantis Eurostato duomenimis, darbo rinkoje dalyvaujančių moterų skaičius sudarė tik 31,6 proc.; kadangi ekonominiai nuostoliai dėl vyrų ir moterų užimtumo skirtumo siekia 370 mlrd. EUR per metus, o dėl didesnės lyčių lygybės iki 2050 m. BVP galėtų padidėti iki 3,15 trln. EUR;

E. kadangi demografinis nuosmukis kelia ypatingų iššūkių kaimo, salų, kalnų ir atokiausiems regionams ir yra tiek iššūkis, tiek galimybė norint pasiekti, kad verslumas taptų patrauklesnis ir būtų sudarytos sąlygos kurti verslą ir tvariai gyventi tose vietovėse, nes jaunimo ir moterų emigracija ieškant geresnių galimybių kenkia kartų kaitai, bendruomenės gyvybingumui ir ilgalaikiam ekonomikos vystymuisi; kadangi ES palyginti jaunų moterų, paliekančių kaimo vietoves, skaičius paprastai viršija palyginti jaunų vyrų skaičių, o tai, be kita ko, gali būti kliūčių, pvz., izoliacijos ir ribotų švietimo ir užimtumo galimybių kaimo vietovėse, pasekmė; kadangi šios demografinės tendencijos gali trukdyti kai kurių kaimo vietovių socialiniam ir ekonominiam vystymuisi;

F. kadangi moterys ūkininkės ir toliau susiduria su nelygybe, ypač galimybių naudotis žeme, mokymo ir finansavimo srityse; kadangi iš statistinių duomenų matyti, kad moterys verslininkės patiria daugiau sunkumų pritraukti finansavimą ir kapitalą nei vyrai; kadangi ES 30 proc. verslininkų yra moterys, tačiau jos gauna tik 2 proc. esamo nebankinio finansavimo; kadangi pandemijos metu šis skaičius

sumažėjo iki 1 proc.[10]; kadangi duomenys rodo, kad verslininkės, nors ir gauna mažesnę finansinę paramą, sukuria daugiau pajamų[11]; kadangi tikslinė praktinė parama, pvz., mikropaskolos, mentorystė ir administracinis supaprastinimas, gali būti veiksmingos verslumo skatinimo priemonės;

G. kadangi moterys pasienio, kalnų, atokiausiuose ir atokiuose regionuose susiduria su didesniais iššūkiais ir kliūtimis dėl izoliacijos, senėjančios visuomenės ir ribotų paslaugų; kadangi moterų užimtumo lygis atokiausiuose regionuose yra beveik nuolat žemesnis už ES vidurkį, o didžiausias skirtumas siekė 38,5 procentinio punkto 2020 m.; kadangi jaunimo nedarbas kai kuriuose atokiausiuose regionuose taip pat yra labai aukštas[12];

H. kadangi salų ir atokiausiuose regionuose gyvenančios moterys susiduria su papildomais sunkumais ir specifinėmis kliūtimis, atsirandančiomis dėl geografinės izoliacijos, mažo gyventojų tankio, demografinio senėjimo ir pagrindinių viešųjų ir privačiųjų paslaugų trūkumo, ir šie veiksniai dar labiau didina socialinius ir ekonominius skirtumus, riboja galimybes įsidarbinti, mokytis ir užsiimti verslu; kadangi parama moterų dalyvavimui skaitmeniniame ir inovaciniame versle stiprina ekonominį vystymąsi ir konkurencingumą; kadangi moterys rytinio pasienio regionų kaimo vietovėse patiria dar ir karo Ukrainoje pasekmes, įskaitant grėsmes saugumui, tiekimo grandinės sutrikimus ir hibridines grėsmes, o tai trukdo verslumui, taip pat galimybėms gauti paslaugas ir finansavimą; kadangi visiems šiems iššūkiams įveikti reikalinga tikslinga ir diferencijuota Europos viešoji politika pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 349 straipsnį, taip pat specialios priemonės, kuriomis būtų atsižvelgiama specifinį pasienio regionų pažeidžiamumą, siekiant užtikrinti visapusišką ekonominę, socialinę ir politinę moterų įtrauktį šiose teritorijose;

I. kadangi Europos kalnuotuose regionuose gyvenančios moterys dažnai susiduria su specifiniais iššūkiais, kurie riboja jų verslumo potencialą, įskaitant sudėtingas transporto jungtis ir ribotas galimybes naudotis skaitmenine infrastruktūra, vaikų priežiūros paslaugas, mokymo galimybes ir finansinę paramą; kadangi moterys Europos kalnuotuose regionuose turėtų turėti galių ne tik kaip darbuotojos ar verslininkės, bet ir kaip bendraturtės ir sprendimus

---

10 Europos Komisija ir EIB, *Funding women entrepreneurs:How to empower growth* (liet. „Moterų verslininkių finansavimas. Kaip suteikti galių augimui?“), 2020 m. birželis.

11 *Women in VC, Experior Venture Fund and Unconventional Ventures* (liet. „Moterys rizikos kapitalo, „Experior“ rizikos kapitalo fondo ir netradicinio rizikos kapitalo sektoriuje“), *Funding in the CEE Region – Through the Lens of Gender Diversity and Positive Impact* (liet. „Finansavimas VRE regione atsižvelgiant į lyčių įvairovę ir teigiamą poveikį“), 2021 m., https://ceereport2021experiorvc.unconventional.vc/.

12 Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Atokiausi regionai glaustai. Turtas, iššūkiai ir galimybės“ (SWD(2022)0133).

priimančios vietos ekonomikos įmonių vadovės; kadangi kuriant specialiosios paskirties įmones ir kooperatines nuosavybės struktūras moterims gali būti sudarytos sąlygos bendrai valdyti bendruomenines įmones, turėti jų nuosavybės ir gauti naudos iš jų; kadangi tokiais modeliais, kaip matyti iš daugelio privačiojo sektoriaus iniciatyvų, skatinamas įtraukus valdymas, stiprinama ekonominė nepriklausomybė ir padedama išsaugoti vertę kalnuotose vietovėse, taip skatinant kolektyvinį verslumą, bendrą atsakomybę ir darnų regioninį vystymąsi moterų ir mergaičių labui;

J. kadangi moterys sudaro 52 proc. Europos gyventojų ir 34,4 proc. savarankiškai dirbančių asmenų ES ir įsteigia tik 30 proc. startuolių[13] – tai rodo didėjantį jų dalyvavimo mastą ir drauge neišnaudotą moterų verslumo potencialą; kadangi moterys versle skatina ne tik ekonomikos augimą ir užimtumą, bet ir tvaresnius ir įtraukesnius verslo modelius, kuriais užtikrinami aukštesni aplinkos, socialiniai ir įmonių valdymo rodikliai, ir yra labiau linkusios siūlyti savo darbuotojams mokymo galimybes (EIB, 2021 m.); kadangi įvairios sprendimų priėmimo grupės duoda geresnių, įtraukesnių ir tvaresnių rezultatų;

K. kadangi moterys kaimo vietovėse dažnai yra neproporcingai pažeidžiamos dėl seksualinio smurto karo, invazijos ir konfliktų metu – tokia padėtis susidaro dėl izoliacijos, ribotų galimybių naudotis apsaugos paslaugomis ir silpnesnės saugumo infrastruktūros;

L. kadangi moterys kaimo vietovėse dažnai nepakankamai atstovaujamos sprendimų priėmimo procesuose ir valdymo organuose, pvz., žemės ūkio kooperatyvuose, socialinių partnerių organizacijose ir savivaldybių valdybose[14]; kadangi moterys, užimančios vadovaujamas ir su sprendimų priėmimu susijusias pareigas, yra labai svarbūs pavyzdžiai naujai kartai;

M. kadangi prieiga prie patikimų, palyginamų, pagal lytį ir teritoriją suskirstytų duomenų yra esminė sąlyga siekiant tiksliai suprasti moterų padėtį kaimo vietovėse ir atitinkamai parengti, įgyvendinti ir įvertinti veiksmingą viešąją politiką, kuria būtų tinkamai atsižvelgiama į moterų poreikius ir padedama mažinti nelygybę, nes visapusiška moterų integracija į žemės ūkį ir ekonominį gyvenimą padeda siekti ES ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, lyčių lygybės ir darnaus vystymosi tikslų;

---

13 Pasaulinės verslumo stebėsenos priemonės (Global Entrepreneurship Monitor) specialioji ataskaita *Women's Entrepreneurship 2020/21: Thriving Through Crisis*, (angl. „Moterų verslumas 2020–21 m.: vystymasis nepaisant klasės“), Londonas, 2021 m.

14 Europos aplinkos politikos institutas, What is the link between gender equality and agriculture sustainability? (liet. „Kokia lyčių lygybės ir žemės ūkio tvarumo sąsaja?“, 2021 m. rugsėjis.

N. kadangi vadinamieji tradiciniai lyčių vaidmenys ir stereotipai vis dar daro įtaką darbo pasidalijimui namuose ir visuomenėje; kadangi profesinio gyvenimo, ypač verslumo, derinimas su šeimos gyvenimu tebėra sudėtingas ir vis dar kelia didelį iššūkį, ypač moterims; kadangi šis sudėtingumas yra ypač didelis kaimo, kalnuotose ir salų vietovėse, taip pat atokiausiuose regionuose, kur galimybės naudotis viešosiomis paslaugomis, visų pirma švietimo, sveikatos priežiūros, judumo ir vaikų priežiūros paslaugomis, yra ribotos; kadangi šis infrastruktūros ir paramos mechanizmų trūkumas kenkia lygioms galimybėms, trukdo moterims visapusiškai plėtoti savo verslo potencialą, riboja visapusišką moterų dalyvavimą darbo rinkoje ir didina skirtumus tarp miesto ir kaimo vietovių; kadangi moterys, plėtojančios mažas įmones kaimo vietovėse, padeda mažinti kaimo depopuliaciją; kadangi moterų verslumas turėtų būti skatinamas taikant tarpsektorines ir holistines priemones, užtikrinant jų lygiateisį dalyvavimą darbo rinkoje, panaikinant vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumus ir kovojant su diskriminacija dėl lyties darbo rinkose, taip pat apskritai naikinant lyčių stereotipus, priekabiavimą ir diskriminaciją darbo pasaulyje ir už jo ribų; kadangi savarankiškai dirbančių moterų ir sutuoktinių pagalbininkų socialinės apsaugos galimybių skirtumai, įskaitant pensijas, ligos ir atostogų dėl šeimos priežasčių skirtumus, didina vyrų ir moterų darbo užmokesčio ir pensijų skirtumus ir atgraso nuo verslumo; kadangi neapmokamas priežiūros darbas ir namų ruošos darbai, kuriuos daugiausia atlieka moterys, daro poveikį jų užimtumo ir karjeros pažangai ir didina vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą ir vyrų ir moterų pensijų skirtumą; kadangi dėl nevienodo priežiūros ir namų ūkio darbo pasiskirstymo ir nepakankamo įvertinimo, sykiu su diskriminacija ir lyčių stereotipais, vis dar ribojamas moterų laikas, judumas, galimybės naudotis socialinėmis teisėmis ir galimybėmis kaimo ir atokiose vietovėse, o tai lemia prarastą verslumo potencialą ir prastesnę profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą;

O. kadangi visų formų smurtas dėl lyties, įskaitant smurtą artimoje aplinkoje ir seksualinį smurtą, psichologinį, ekonominį ir internetinį smurtą ir persekiojimą, yra žmogaus teisių, įskaitant teisę į kūno autonomiją ir neliečiamybę, ir teisės gyventi be diskriminacijos pažeidimas; kadangi dėl tokių veiksnių, kaip geografinė izoliacija, infrastruktūros trūkumas, ribotos galimybės naudotis specializuotomis paslaugomis, skaitmeninė atskirtis ir socialinė stigmatizacija, kaimo ir atokiose vietovėse gyvenančios moterys ir mergaitės susiduria su papildomomis kliūtimis siekdamos teisingumo, apsaugos, paramos paslaugų ir lytinės bei reprodukcinės sveikatos priežiūros, kai patiria smurtą dėl lyties; kadangi šios kliūtys dažnai lemia nepakankamą pranešimų skaičių, didesnį pažeidžiamumą, nepakankamą prieigą prie paramos paslaugų ir nusikaltėlių nebaudžiamumą; kadangi tai yra veiksniai, trukdantys moterims kaimo vietovėse visapusiškai dalyvauti socialiniame, ekonominiame ir politiniame gyvenime dėl apsaugos tinklų ir specializuotų paslaugų trūkumo, taip pat dėl nekintančių tradicinių lyčių vaidmenų svarbos – dėl to didėja moterų pažeidžiamumas,

įtvirtinamos atskirties situacijos ir ribojamos jų galimybės naudotis pagrindinėmis teisėmis; kadangi šių kliūčių pašalinimas yra esminė lyčių lygybės skatinimo, socialinės sanglaudos stiprinimo ir darnaus kaimo vietovių vystymosi sąlyga; kadangi jaunos moterys kaimo vietovėse patiria didesnį smurtą nei miesto moterys ir, Pasaulio sveikatos organizacijos tyrimo duomenimis, fizinį ar seksualinį smurtą patiria viena iš trijų moterų visame pasaulyje ir neproporcingai didelė dalis jaunų moterų kaimo vietovėse;

P. kadangi kaimo vietovėse išlieka dideli vyrų ir moterų užimtumo skirtumai, sudarantys apie 13 proc. (palyginti su 10 proc. miesto vietovėse); kadangi kai kuriose valstybėse narėse jie viršija 20 procentinių punktų; kadangi nuo 2012 m. tokie skirtumai ES lygmeniu išliko palyginti stabilūs; kadangi daugiau kaip pusėje valstybių narių lyčių nelygybė kaimo vietovėse yra didesnė nei miestuose; kadangi daug moterų taip pat atsiduria pažeidžiamesnėje padėtyje dėl mažų garantijų darbo sąlygų, pvz., sezoninio darbo, arba kitais atvejais dėl to, kad atlieka nematomą, neapmokamą vaidmenį šeimos ūkiuose kaip sutuoktinės pagalbininkės, todėl joms dažnai trūksta galimybių naudotis pagrindinėmis teisėmis, pvz., socialine apsauga ar motinystės išmokomis; kadangi kaimo vietovėse ir nepalankioje padėtyje esančiuose regionuose gyvenančios moterys labiau linkusios užsiimti verslu ir savarankišku darbu nei miesto teritorijose ir ekonomiškai klestinčiuose regionuose gyvenančios moterys; kadangi savarankiškas darbas gali būti tokios rūšies darbas, kuris padeda kurti darbo vietas ir sumažinti moterų nedarbo lygį, tačiau tam reikia plėtoti tinkamą socialinę apsaugą; kadangi kaimo vietovėse savarankiškai dirbančių moterų dalis siekia 38 proc.; kadangi pernelyg daug moterų dirba mažų garantijų savarankišką darbą; kadangi moterys yra pagrindinė ekonomikos klestėjimo ir socialinės įtraukties kaimo vietovėse varomoji jėga, visų pirma užsiimant verslu, kurio skatinimas yra strateginis ES darnaus vystymosi prioritetas;

Q. kadangi verslumui reikalingos žinios ir įgūdžiai; kadangi kaimo moterys, siekdamos įgyti išsilavinimą, susiduria su daugiau kliūčių nei vyrai; kadangi 2019 m. kaimo vietovių gyventojų, turinčių bent bazinius skaitmeninius įgūdžius, dalis ES buvo 14 proc. mažesnė nei miesto gyventojų (atitinkamai 48 proc. ir 62 proc.); kadangi skaitmeninė įtrauktis yra esminis reikalavimas siekiant užtikrinti, kad moterys ir mergaitės turėtų prieigą prie kokybiško švietimo ir mokymo bei darbo rinkos, pvz., pasitelkiant žemės ūkio veiklos diversifikavimą ir nuotolinio darbo, inovacijų bei užimtumo galimybes tiek vietoje, tiek nuotoliniu būdu, ir galėtų pasinaudoti technologinių ir verslo inovacijų dinamika; kadangi labai svarbu skatinti visapusišką moterų prieigą prie visų lygių švietimo, įskaitant, be kita ko, gamtos mokslus, technologijas, inžineriją, menus ir matematiką (STEAM) bei finansinį švietimą, atsižvelgiant į tai, kad, kaip matyti iš 2024 m. rugsėjo mėn. paskelbto Mario Draghi pranešimo dėl Europos konkurencingumo ateities, vyrų, baigusių gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) studijas, yra

dvigubai daugiau nei moterų ir šie skirtumai dar labiau didėja renkantis profesiją baigus mokyklą, pavyzdžiui, informacinių ir ryšių technologijų (IRT) profesijų sektoriuje dirba beveik keturis kartus daugiau vyrų nei moterų, todėl toks švietimas gali atlikti svarbų vaidmenį šalinant lyčių nelygybę, įvairinant profesinius įgūdžius ir stiprinant ekonominį ir socialinį kaimo vietovių konkurencingumą; kadangi moterų skaitmeninė integracija prisideda prie jų ekonominio savarankiškumo, teritorinės sanglaudos ir žemės ūkio sektoriaus bei verslo struktūros modernizavimo;

R. kadangi švietimas yra pagrindinė priemonė siekiant skatinti moterų ekonominę nepriklausomybę, panaikinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumus ir kovoti su diskriminacija dėl lyties darbo rinkose; kadangi visoje ES reikia skubiai užtikrinti visapusišką ir amžių atitinkantį lytinį švietimą ir švietimą santykių klausimais, nes tai yra esminė priemonė kovojant su lyčių stereotipais ir skatinant lygybę nuo ankstyvo amžiaus; kadangi moterys vidutiniškai yra labiau išsilavinusios nei vyrai, tačiau jos vis dar nepakankamai atstovaujamos STEAM profesijų srityse ir dažnai palieka šiuos sektorius dėl nuolatinės diskriminacijos ir stereotipų; kadangi reikia didesnių ES investicijų į švietimą, kvalifikacijos kėlimą ir persikvalifikavimo programas, siekiant sukurti vienodas sąlygas STEAM srityse ir užtikrinti, kad naujuose sektoriuose, pvz., dirbtinio intelekto (DI), neatsikartotų esamas šališkumas lyčių atžvilgiu; kadangi yra svarbu mentorystės programos, moterų vadovaujami verslo centrai ir parama nevyriausybinėms organizacijoms, dirbančioms siekiant įgalinti moteris STEAM srityse; kadangi svarbu integruoti lyčių aspektą į visas ES biudžeto politikos sritis ir aspektus, įskaitant tinkamą ES lygmens informuotumo apie esamas programas ir finansavimo galimybes didinimo kampanijų finansavimą;

S. kadangi pastaraisiais metais iš lėto didėja ūkininkaujančių moterų skaičius; kadangi visoje ES moterys valdo tik 30 proc. ūkių ir kadangi šie ūkiai paprastai mažesni nei valdomi vyrų, jos gauna mažiau pajamų ir turi mažiau galimybių gauti finansinę paramą; kadangi už šio skaičiaus slypi didžiuliai ūkininkaujančių moterų skaičiaus įvairiose valstybėse narėse skirtumai; kadangi moterys dažnai dalijasi ūkio valdymo pareigomis su savo partneriu, nepasinaudodamos su tuo darbu susijusiu statusu ar socialine apsauga;

T. kadangi moterys, bent jau ūkių lyderystės ar vadovybės lygmeniu, gauna proporcingai mažesnę paramą pagal bet kurį bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) ramstį nei vyrai; kadangi taip yra dėl to, kad moterys paprastai vadovauja smulkesniam ūkio verslui, valdo mažiau žemės ir turi mažesnę prieigą prie formaliojo ir specializuotojo

švietimo[15]; kadangi moterys, norėdamos pasinaudoti žeme, susiduria su didesnėmis kliūtimis nei vyrai, nes modelis „iš tėvo sūnui“ tebėra plačiai paplitęs kaimo vietovėse; kadangi tai, kad moterų valdomi ūkiai vidutiniškai mažesni ir kad jos taiko apskritai labiau aplinką tausojančius ir įvairesnius gamybos modelius, taip pat trukdo joms gauti banko paskolas[16]; kadangi vis dėlto dėl šių savybių jų ūkiai tampa atsparesni klimato ir rinkos pokyčiams ir juos lengviau perduoti;

U. kadangi moterims su negalia gali kilti dar daugiau kliūčių pradėti savo verslą; kadangi neskatinamas vyresnio amžiaus moterų verslumas, nors jos turėtų būti laikomos suteikiančiomis vertingų ir neišnaudotų ekonomikos augimo galimybių, ypač kaimo vietovėse, kuriose visuomenė senėja greičiau nei miestuose; kadangi moterų migrančių verslumo skatinimas gali suteikti daug galimybių joms integruotis į darbo rinką ir skatinti jų ekonominę nepriklausomybę ir įgalėjimą;

V. kadangi žemės ūkis atlieka labai svarbų vaidmenį kaimo vietovėse išsaugant gamtos išteklius, užtikrinant apsirūpinimo maistu saugumą, skatinant ekonomikos ir užimtumo plėtrą ir remiant bendruomenes; kadangi aktyvus moterų dalyvavimas visoje maisto vertės grandinėje – nuo gamybos iki perdirbimo, platinimo ir inovacijų – yra pagrindinis sektoriaus konkurencingumo, kokybės ir tvarumo veiksnys;

W. kadangi visoje ES didėja moterų, turinčių ūkius, skaičius, tačiau jos vis dar sudaro mažumą; kadangi 2020 m. tik 31,6 proc. ūkių savininkų ES buvo moterys[17] ir jos valdė vidutiniškai tik 12 proc. naudojamo žemės ūkio ploto; kadangi moterų valdomi ūkiai paprastai yra mažesni už tuos, kuriuos valdo vyrai, jos gauna mažiau pajamų ir turi mažiau galimybių gauti finansinę paramą; kadangi už šios statistikos slypi didžiuliai ūkininkaujančių moterų skaičiaus įvairiose valstybėse narėse skirtumai;

X. kadangi dauguma žemės ūkio ar žemės ūkio maisto produktų sektoriuose dirbančių moterų dirba pagal nestandartines arba darbo ne visą darbo laiką sutartis; kadangi jaunesni nei 40 metų ūkininkai

---

15 Casares Guillen, B., „Women in Rural Development: Integrating a gender dimension into policies for rural areas in Europe“ (liet. „Moterys kaimo plėtros srityje. Lyčių aspekto integravimas į Europos kaimo vietovių politiką“), European Evaluation Society , Roterdamas, 2021 m.

16 Camille Tourtelier, Monica Gorman, Saoirse Tracy, „Influence of gender on the development of sustainable agriculture in France“ (liet. „Lyčių įtaka tvaraus žemės ūkio plėtrai Prancūzijoje“), Journal of Rural Studies, 2023 m.

17 Eurostatas, „Farmers and the agricultural labour force – statistics“ (liet. „Ūkininkų ir žemės ūkio darbo jėgos statistika“).

valdo tik 12 proc. visų ES ūkių ir tik 3 proc. iš jų yra jaunos ūkininkės;

Y. kadangi kaimo vietovėse, kuriose vietos tradicijos ir artimų ryšių bendruomenės dažnai yra visuomenės pagrindas, suteikiant jaunimui, ypač mergaitėms, praktinių, į ateitį orientuotų įgūdžių, bus lengviau užtikrinti, kad jie galėtų klestėti ir perkelti savo paveldo stipriąją pusę į skaitmeninį amžių; kadangi teisinis pripažinimas ir socialinės apsaugos parama moterims ūkininkavimo, tradicinių amatų ir kūrybos sektoriuose prisideda prie vietos ekonominio atsparumo ir plėtros, kultūros išsaugojimo ir kartų kaitos; kadangi moterys kaimo vietovėse dažnai gauna mažesnį darbo užmokestį nei vyrai ir būtina užtikrinti vienodą užmokestį už vienodą darbą, kad verslumas taptų patrauklesnis ir būtų sudarytos sąlygos kurti verslą ir tvariai gyventi kaimo vietovėse;

Z. kadangi kaimo moterys dažnai pirmauja derindamos vietos paveldą su verslu, pradedant tradiciniais konservuotais produktais ir baigiant maitinimu šviežiais ūkio produktais ir novatoriškais maisto produktais, taip kurdamos stiprias ir tvarias įmones, kurios maitina savo bendruomenes ir išsaugo vietos maisto kultūrą ateities kartoms;

AA. kadangi programa LEADER, įtraukiant vietos suinteresuotuosius subjektus į strategijų rengimą ir įgyvendinimą, sprendimų priėmimo procesus ir išteklių paskirstymą jų kaimo vietovių plėtrai, buvo ypač veiksminga priemonė kaimo vietovėse moterims lyderėms ir verslininkėms remti;

AB. kadangi parama moterų dalyvavimui skaitmeniniame ir inovaciniame versle stiprina ekonominį vystymąsi ir konkurencingumą, ypač salų ir atokiausiuose regionuose, nes padeda įveikti kliūtis, kylančias dėl geografinės izoliacijos;

AC. kadangi, vadovaujantis JT 5-uoju darnaus vystymosi tikslu „Lyčių lygybė“, moterų įgalėjimas ES žemės ūkyje ir kaimo ekonomikoje yra labai svarbus ne tik siekiant lyčių lygybės, bet ir skatinant tvarią kaimo plėtrą;

AD. kadangi kaimo vietovių moterys atlieka labai svarbų vaidmenį išsaugant ir praturtinant klasikinę ir tradicinę aprangą;

AE. kadangi moterys ES šiuo metu gauna tik 1–2 proc. rizikos kapitalo finansavimo, o tai rodo, kad reikia stiprinti finansavimo priemones, kuriomis atsižvelgiama į lyčių aspektą, ir užtikrinti lygias investavimo galimybes;

AF. kadangi pagal lytį suskirstyti duomenys ir konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais yra labai svarbūs plėtojant kaimo verslumo politiką, kuria veiksmingai atsižvelgiama į konkrečius moterų poreikius; kadangi, siekdamos spręsti konkrečias problemas, su kuriomis susiduria moterys žemės ūkyje, Komisija ir valstybės narės turi geriau atsižvelgti į žemės ūkio politikos poveikį moterims;

Moterų verslininkių įgalėjimas

1. pabrėžia, kad moterys verslininkės, įskaitant atokių ir atokiausių regionų verslininkes, yra pagrindinė inovacijų, sanglaudos ir konkurencingumo kaimo vietovėse, salose ir atokiausiuose regionuose varomoji jėga; ragina gerinti prieigą prie visų rūšių finansavimo, visų pirma prie inovacijų finansavimo, poreikiams pritaikytų paramos programų mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) ir galimybių žaliojoje ir skaitmeninėje ekonomikoje, užtikrinant, kad moterys verslininkės galėtų visapusiškai dalyvauti besiformuojančiose rinkose; ragina didinti galimybes gauti privačių investicijų ir skatinti laisvosios rinkos galimybes; pabrėžia, kad verslininkės turi gauti visokeriopą naudą iš ES konkurencingumo kelrodžio strateginio veiksmų plano, kuriuo siekiama atkurti Europos dinamiškumą ir paspartinti jos ekonomikos augimą sukuriant palankią aplinką naujiems novatoriškiems startuoliams, skatinant pramoninį pirmavimą sparčiai augančiuose sektoriuose, grindžiamuose proveržio technologijomis, ir skatinant technologijų sklaidą įsitvirtinusiose įmonėse ir MVĮ; tuo tikslu primygtinai ragina ES politikoje skirti daugiau dėmesio tam, kad, kai tinkama, būtų laikomasi kompleksinio ir integruoto požiūrio į atokiausių regionų realijas ir iššūkius visose Europos viešosiose politikos srityse; primygtinai reikalauja, kad kiekvienas asmuo Europoje turėtų teisę ir galimybę kurti visavertį gyvenimą savo gimtajame regione, t. y. teisę pasilikti;

2. pabrėžia, kad lyčių lygybė yra labai svarbi siekiant įgyvendinti ES ekonominio konkurencingumo ir klestėjimo darbotvarkę, nes visapusiškas ir lygiateisis moterų dalyvavimas darbo rinkoje, verslumo rinkoje ir inovacijų sistemoje didina našumą ir skatina integracinį ir tvarų augimą, o tai apskritai stiprina ES konkurencingumą pasaulyje; pabrėžia, kad prieinamų ir įperkamų vaikų priežiūros paslaugų trūkumas tebėra viena iš pagrindinių kliūčių, dėl kurių moterys negali visapusiškai dalyvauti verslo ir darbo rinkose kaimo, atokiose ir salų vietovėse; ragina valstybes nares pagal „Europos socialinį fondą +“ (ESF+) ir Europos regioninės plėtros fondą (ERPF) finansuojamose programose pirmenybę teikti investicijoms į ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti paramos moterų verslumui kaimo vietovėse mechanizmus, visų pirma palengvinant prieigą prie kreditų, inovacijų ir tinkamų finansinių priemonių, taip skatinant moterų ekonominį savarankiškumą ir žemės ūkio veiklos įvairinimą;

3. ragina parengti programas, kuriomis būtų užtikrinta moterų prieiga prie švietimo tokiose srityse kaip skaitmeninimas, finansai ir verslo administravimas, be kita ko, įgyvendinant į rinką orientuotas iniciatyvas ir privačiojo sektoriaus partnerystes; taip pat ragina skatinti verslumą ir inovacijas plėtojant struktūrizuotus mentorystės tinklus ir tarpusavio mokymosi platformas, visų pirma tokiose srityse kaip skaitmeninimas, finansai ir administravimas; taip pat pabrėžia

informuotumo didinimo iniciatyvų svarbą siekiant skatinti moterų ūkininkių galimybes naudotis šiais tinklais ir platformomis ir jų teikiamą naudą, taip skatinant aktyvesnį žemės ūkyje dirbančių moterų dalyvavimą ir įgalėjimą; pabrėžia galimą į rezultatus orientuotos ES paramos vertę siekiant padėti kurti vietos iniciatyvas, be kita ko, tokias kaip verslo tinklai, kuriais stiprinamas moterų verslumas ir bendruomenės dalyvavimas kaimo vietovėse, kartu skatinant visiems kaimo gyventojams, įskaitant moteris, skirtą privačiojo sektoriaus bendradarbiavimą; pažymi, kad verslo vykdymas gali padėti kurti darbo vietas ir pajamas, taigi ir pridėtinę vertę verslui ir apskritai visuomenei; atkreipia dėmesį į projektų, kuriais skatinama moterų verslininkių mentorystė ir tarpusavio mokymasis, sėkmę; ragina Komisiją remtis tokiomis sėkmingomis iniciatyvomis ir mokytis iš jų rengiant ir plečiant struktūrizuotas mentorystės ir tarpusavio mokymosi programas visoje ES, siekiant užtikrinti, kad verslininkės galėtų visapusiškai pasinaudoti dalijimosi žiniomis ir paramos struktūromis; pabrėžia, kad svarbu nuo pat ankstyvojo švietimo etapo imtis veiksmų siekiant aktyviai kovoti su lyčių stereotipais, vis dar ribojančiais moterų galimybes patekti į tam tikrus ekonomikos sektorius ir užimti vadovaujamas pareigas, kad būtų užtikrintos lygios galimybės ir sustiprintas moterų indėlis į kaimo ir salų vietovių bei kalnuotų ir atokiausių regionų ekonominį ir socialinį dinamiškumą;

4. pabrėžia, kad svarbu vienodai remti moterų verslumą teikiant specialią paramą ir išteklius tiek STEAM ir IRT, tiek socialinės ekonomikos, transporto paslaugų, amatų ir su priežiūra susijusių įmonių bei kitose srityse; pabrėžia, kad svarbu remti jaunas moteris kaimo vietovėse, kai jos patenka į tradiciškai vyrų dominuojamas profesines sritis, pripažįstant jų didėjančią sėkmę ir didėjantį daugelio įmonių atvirumą moterų talentui ir inovacijoms, kartu toliau skatinant įtraukią ir palankią darbo vietos kultūrą; ragina Komisiją ir valstybes nares propaguoti moterų verslininkių mentorystės ir mokymo programas, ypatingą dėmesį skiriant po motinystės ar vaiko priežiūros atostogų į darbo rinką grįžtančioms moterims ir mažų vaikų turintiems tėvams kaimo vietovėse, siekiant suteikti jiems galimybes suderinti dalyvavimą šiose programose ir priežiūros pareigas ir sumažinti neproporcingai didelę moterims tenkančią naštą;

5. skatina Komisiją ir valstybes nares parengti programas, kuriomis būtų remiamos moterų vadovaujamos įmonės, įskaitant verslumo ir vadybos mokymą, vietos verslo tinklus ir dalijimąsi sektorių žiniomis svarbiausiose pramonės šakose, ypatingą dėmesį skiriant kaimo ir salų vietovėms bei atokiausiems regionams; ragina rengti daugiau mokymų apie ES bendrosios rinkos taisykles, naudojimąsi e. prekybos interneto platformomis ir dalyvavimą tarptautinėse prekybos mugėse; pabrėžia, kad geresnės sąlygos verslininkėms patekti į eksporto rinkas padidins kaimo ekonomikos konkurencingumą, atsparumą ir pridėtinę vertę; pažymi, kad plečiant prieigą prie įperkamų interneto paslaugų, teikiant moterims

pritaikytas mokymo programas, grindžiamas moterų stipriosiomis pusėmis, ir skatinant politiką, kuria propaguojamas vienodas dalyvavimas, kaimo vietovių moterys vis dažniau linkusios įveikti kliūtis ir imtis aktyvaus ir vadovaujančio vaidmens skaitmeninėje ekonomikoje;

6. ragina kurti moterų kooperatyvų ir asociacijų tinklus žemės ūkio maisto produktų sektoriuje, skatinant tvarius, žiedinius ir vietos pridėtinės vertės turinčius verslo modelius, ypatingą dėmesį skiriant ekologiniam ūkininkavimui, smulkiajam perdirbimui ir tiesioginiam pardavimui;

7. palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą sukurti platformą „Moterys žemės ūkyje“, kuri būtų diskusijų ir keitimosi gerąja patirtimi forumas, siekiant stiprinti dalyvavimą ir skatinti lygias galimybes žemės ūkio maisto produktų sektoriuje; ragina Komisiją pateikti Parlamentui metinę platformos veiklos ir rezultatų ataskaitą; be to, ragina Komisiją užtikrinti, kad į šios platformos darbą būtų tinkamai atsižvelgiama rengiant ir plėtojant būsimas politikos iniciatyvas žemės ūkio ir kaimo plėtros srityse;

8. primygtinai ragina valstybes nares propaguoti kaimo ir atokiausių regionų moterų verslininkių sėkmės istorijas ir atkreipti į jas dėmesį rengiant informuotumo didinimo kampanijas, be kita ko, tradicinėse žiniasklaidos priemonėse ir socialiniuose tinkluose, kad būtų didinamas matomumas, pasitikėjimas ir bendruomenės dalyvavimas; atsižvelgdamas į tai, pažymi, kad svarbu ugdyti finansinį raštingumą, ypač skirtą moterims, nes esama lyčių nelygybės finansinių žinių srityje: Europos Komisijos atliktame finansinių žinių tyrime[18] ES vyrai vidutiniškai surinko 18 procentinių punktų daugiau nei moterys; ragina imtis priemonių, kuriomis būtų siekiama įtraukti moteris į bendruomenes, kad jos naudotųsi vietos ir principu „iš apačios į viršų“ grindžiamais metodais, taip pat, be kitų iniciatyvų, skatinti tinklus, kuriais būtų remiamas moterų dalyvavimas; ragina rengti tikslines kampanijas, per kurias būtų vaizduojamos šiuolaikinės moterys žemės ūkyje, siekiant pritraukti jaunas moteris į verslo veiklą žemės ūkio sektoriuje;

9. ragina Komisiją, valstybes nares ir Europos lyčių lygybės institutą (EIGE), bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, toliau nagrinėti pagrindines kliūtis moterų užimtumui ir verslumui, be kita ko, atokiausiuose, salų ir atokiuose regionuose ir pasiūlyti stimuliuojančių veiksmų, kaip įveikti tas augimo ir klestėjimo kliūtis; ragina Komisiją ir valstybes nares remti moterų vadovaujamas įmones, teikiant teisines ir technines konsultacijas, keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais, padedant moterims verslininkėms įveikti izoliaciją kaimo vietovėse ir stiprinti jų konkurencingumą, taip

---

18 Europos Komisija „Finansinio raštingumo lygio stebėsena ES“, greitoji „Eurobarometro apklausa“ Nr. 525, 2023 m.

pat padidinant moterų verslininkių ir savarankiškai dirbančių moterų dalį ES kaimo vietovėse;

10. ragina valstybes nares remtis EIGI analizėmis ir išvadomis apie moterų verslumą ir savarankišką darbą visose valstybėse narėse, užtikrinant geros kokybės palyginamų duomenų rinkimą ir nuoseklius rodiklius, susijusius su galimybėmis gauti finansavimą, įmonių išlikimu, augimu, sektorių atstovavimu ir inovacijomis, skelbti ES ir nacionalinio lygmens lyginamąsias metines suvestines pažangai stebėti, nustatyti atsiliekančius regionus (įskaitant atokias ir salų vietoves, atokiausius regionus ir kaimo vietoves) ir skatinti skaidrumą, siekiant nustatyti ir plėsti EIGE dokumentuotą gerąją patirtį ir verslo sėkmės istorijas, pavyzdžiui, mentorystės tinklus, įtraukias investicijų programas, moterų verslo centrus ir tarpusavio tinklus, ir skleisti juos kaimo vietovėse, siūlyti tikslines finansines priemones, garantijų sistemas ir gebėjimų stiprinimo iniciatyvas, remiantis EIGE nustatytomis kliūtimis (pvz., atsižvelgiant į tinklų trūkumus, šališkumą priimant finansavimo sprendimus, sektinų pavyzdžių trūkumą), siekiant panaikinti įgyvendinimo atotrūkį, ir teikti techninę paramą nacionalinėms ir regioninėms valdžios institucijoms ir stiprinti jų pajėgumą, kad jos galėtų integruoti lyčių aspektą į verslumo programas, užtikrinant suderinamumą su EIGE metodika, geriausia praktika ir lyčių lygybės indekso sistema; ragina Komisiją ir valstybes nares rinkti pagal lytį suskirstytus duomenis, siekiant užtikrinti, kad būtų parengta išsami kaimo moterų socialinės ir ekonominės padėties apžvalga, ir atsižvelgti į lyčių aspektą rengiant, įgyvendinant ir vertinant politiką bei programas kaimo plėtros srityje; akcentuoja tokių parengtų pasiūlymų poveikio vertinimo svarbą padedant užtikrinti lyčių aspekto integravimą kaimo vietovėse; primygtinai ragina į ES programų vertinimus įtraukti pagal lytį suskirstytus duomenis, siekiant užtikrinti, kad viešosiomis investicijomis būtų veiksmingai remiamas moterų verslumas ir padedama panaikinti lyčių nelygybę prieigos prie finansavimo ir ekonominių galimybių srityje;

11. remia Komisijos strategiją dėl taupymo ir investicijų sąjungos ir įtraukių finansinių priemonių kūrimo ir plėtros, įskaitant paženklintą ES investicijų taupymo sąskaitą, siekiant padidinti ir palengvinti ES įmonių, kurioms vadovauja moterys, galimybes gauti finansavimą, ir pažymi, kad į strategiją turėtų būti įtrauktas lyčių aspekto integravimo principas; šiuo tikslu palankiai vertina tai, kad pradėtas naudoti „Finance Europe“ – ES ilgalaikių investicijų ir taupymo produktų, kuriais 70 proc. jų turto investuojama į Europos įmones, ženklas;

12. ragina Komisiją įsteigti moterų steigėjų fondą, kad moterų vadovaujamoms įmonėms būtų teikiama tikslinė finansinė parama ir investavimo galimybės; pabrėžia, kad toks fondas padidintų Europos investicijų fondo (EIF) pajėgumą remti privataus kapitalo ir rizikos kapitalo fondus, sykiu padedant panaikinti lyčių finansavimo atotrūkį ir užtikrinti konkurencingumą visoje ES; ragina, laikantis Direktyvos

dėl moterų valdybose[19], imtis priemonių, kuriomis būtų kovojama su šališkumu lyčių atžvilgiu, kiek tai susiję su galimybėmis gauti finansavimą, be kita ko, sukurti Europos investuotojų, suprantančių poreikio užtikrinti lyčių pusiausvyrą svarbą, tinklą ir specialias priemones (pvz., mikrofinansavimą, garantijas ir nuosavą kapitalą), pritaikytas moterų vadovaujamoms kaimo MVĮ;

13. pabrėžia, kad kaimo moterys verslininkės gali vietos idėjas paversti tarpvalstybinėmis sėkmės istorijomis ES; palankiai vertina šiuolaikinių skaitmeninių priemonių pažangą ir judėjimo bei prekybos laisvę ES, nes tai padeda moterų vadovaujamoms kaimo įmonėms prisijungti prie naujų rinkų, bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu ir dalytis savo autentiškais, vietoje pagamintais produktais ir paslaugomis su klientais visoje Europoje; pažymi, kad kai kurios vietos įmonės turi potencialo pasiekti žemyno aprėpties mastą, tačiau kai kurios valstybės narės neturi geografinių galimybių dalyvauti šioje tarpvalstybinėje ekonominėje veikloje;

14. pripažįsta didėjantį pagreitį ir tvirtą įsipareigojimą investuoti į skaitmeninę infrastruktūrą, įgūdžių ugdymą ir įtraukias skaitmeninės politikos sistemas, taip kuriant puikias galimybes įgalinti kaimo vietovių moteris ir užtikrinti, kad jos visapusiškai naudotųsi skaitmenine pertvarka; pabrėžia tikslinių investicijų svarbą ir ragina tikslingai investuoti į skaitmeninę infrastruktūrą, kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes, įgūdžių ugdymą ir įtraukias skaitmeninės politikos sistemas, kuriomis būtų užtikrinama, kad kaimo vietovių ir ypač salų bei atokiausių regionų moterys galėtų visapusiškai dalyvauti vykdant skaitmeninę pertvarką; ragina Komisiją sumažinti administracinę naštą; pabrėžia, kad lyčių lygybė yra labai svarbi siekiant sėkmingos skaitmeninės pertvarkos, nes visapusiškas moterų dalyvavimas skaitmeniniame sektoriuje didina inovacijas ir ekonominį atsparumą; ragina Komisiją užtikrinti, kad lyčių lygybė būtų įtraukta į visos skaitmeninės politikos ir įgūdžių programų tikslus, siekiant užtikrinti, kad moterys vienodai naudotųsi galimybėmis kintančioje skaitmeninėje ekonomikoje;

15. ragina valstybes nares užtikrinti, kad nacionalinės švietimo sistemos, įskaitant profesinį mokymą ir tretinį išsilavinimą bei kaimo ir atokioms vietovėms skirtas sistemas, suteiktų patikimą prieigą prie skaitmeninių įgūdžių ir STEM mokymo taip, kad ir mergaitės, ir berniukai galėtų išnaudoti visą savo potencialą; pabrėžia, kad reikia skatinti rinktis verslininko karjerą – be stereotipų – ir įtraukti lyčių lygybę ir finansinį švietimą į mokyklų mokymo programas; pabrėžia mentorystės programų, sektinų moterų pavyzdžių ir mokyklų, universitetų, įmonių ir pilietinės visuomenės organizacijų

---

19 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2381 dėl biržinių bendrovių direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir susijusių priemonių (OL L 315, 2022 12 7, p. 44, ELI http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj).

partneryščių svarbą siekiant įkvėpti mergaites siekti karjeros STEM srityje; ragina į Skaitmeninio švietimo veiksmų planą įtraukti lyčių lygybės tikslus ir skirti tikslinį ES ir nacionalinį finansavimą siekiant remti moteris ir mergaites besiformuojančiuose skaitmeniniuose sektoriuose, pvz., DI, duomenų mokslo ir švarių technologijų;

16. ragina imtis tikslinių priemonių siekiant pagerinti moterų galimybes naudotis kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo galimybėmis, taip pat gauti informacijos apie verslumo mokymą, ES finansuojamas programas ir verslo finansavimo schemas kaimo ir salų vietovėse ir atokiausiuose regionuose;

17. ragina į programas, kuriomis skatinamos inovacijos kaimo vietovėse, aiškiai įtraukti priemones, kurių tikslas – pasiekti moteris kaip tikslinę grupę, pavyzdžiui, teikiant lengvai prieinamas informacines paslaugas, rengiant moterims skirtus praktinius seminarus inovacijų klausimais ir aktyviai įtraukiant ūkių vadoves moteris;

18. ragina valstybes nares pripažinti ir remti tradicinius kaimo moterų įgūdžius, pvz., drabužių gamybos ir krepšelių pynimo, kaip nepaprastai svarbią kultūros vertybę, išsaugančią paveldą ir kuriančią ekonomines galimybes, visų pirma turint mintyje tai, kad moterys atlieka esminį vaidmenį kaimo turizmo, amatų pramonės, amatininkų maisto gamybos, tiesioginės rinkodaros ir regioninių vertės grandinių srityse; ragina investuoti į profesinio mokymo programas, pritaikytas kaimo vietovių moterims ir mergaitėms, kad jos galėtų gauti tvarias pajamas ir išsaugoti šeimos pragyvenimo šaltinius; be to, pabrėžia, kaip moterys gali padėti mažinti skaitmeninę atskirtį ir išnaudoti didžiulį savo, kaip novatorių, verslininkių ir bendruomenių lyderių, potencialą, taip sudarant sąlygas įtraukesnei, gyvybingesnei ir atsparesnei visuomenei;

19. pabrėžia, kad rizikos kapitalas, kuriuo remiamas moterų vadovaujamas kaimo verslas siekiant užtikrinti visapusišką moterų įtrauktį ir įgalėjimą ir atspindėti visą jų įvairovę, yra aiškus pasitikėjimo ženklas, kuriuo didinamas verslininkės pasitikėjimas ir didinamas jos matomumas verslo ekosistemoje; taip pat atkreipia dėmesį į neformalių investuotojų, kurie gali įsitraukti dar anksčiau, siūlydami pradinį finansavimą, kad padėtų verslininkėms pradėti veiklą, potencialą; atkreipia dėmesį į neformalių investuotojų norą pasinaudoti naujomis ar neįrodytomis idėjomis, ypač kai jie mato steigėjo vizijos ir atsidavimo potencialą; pabrėžia, kad tokia parama yra labai svarbi kaimo vietovėse, kuriose įmonės gali neatitikti tradicinių finansavimo kriterijų; primena, kad didelio masto rizikos kapitalas yra orientuotas į miestus ir kad rizikos kapitalo fondai dažnai įsikūrę miestuose, o neformalūs investuotojai dažnai aktyviau dalyvauja vietos lygmeniu, asmeniškai suinteresuoti remti kaimo bendruomenes ir įgalinti moteris kaip vietos ekonomikos atsinaujinimo jėgą;

20. ragina imtis tikslinių priemonių siekiant pagerinti moterų, ypač siekiančių tapti ūkininkėmis ir įmonių savininkėmis, galimybes naudotis žeme, finansavimu, švietimu ir mokymu, įskaitant lanksčias galimybes; pabrėžia, kad reikia šalinti struktūrines ir institucines kliūtis, įskaitant ūkio įmonių sunkumus įgyti teisinį statusą, mokesčių ir socialinės gerovės taisykles, kurios yra nepalankios moterims, kai drauge ūkininkauja sutuoktiniai, ir administracines ūkių nuosavybės kliūtis, dėl kurių moterys atsiduria nepalankioje padėtyje; pabrėžia, kad moterys, norinčios imtis verslo veiklos, turėtų būti skatinamos žengti šį žingsnį, nes užsiėmimas verslu gali kurti darbo vietas ir pajamas, taigi ir pridėtinę vertę visuomenei; ragina pagal BŽŪP finansuojamus žemės ūkio kooperatyvus ir gamintojų organizacijas savo valdymo organuose nuosekliai nustatyti lyčių atstovavimo lyginamuosius dydžius, užtikrinant lygias moterų galimybes naudotis sprendimų priėmimo struktūromis; pabrėžia, kad toks dalyvavimas padidins kaimo įmonių konkurencingumą išnaudojant moterų inovacinį potencialą ir vadovavimo įgūdžius;

21. pabrėžia, kad moterys, atsidūrusios nesaugioje padėtyje, pvz., darbuotojos migrantės, ypač ūkio darbininkės migrantės, moterys su negalia, ilgą nedarbo istoriją turinčios moterys ir vyresnio amžiaus moterys, turėtų būti konkrečiai nukreiptos į programas, kuriomis remiamos moterų galimybės užsiimti verslu ir savarankiškai dirbti kaimo vietovėse;

22. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti moterų verslumą, įskaitant specialius verslo perėmimo ir mentorystės tinklus, ir parengti finansavimo programas arba paramos priemones, įskaitant vieno langelio principu grindžiamas gaires, taip, kad jomis galėtų naudotis mažesnės įmonės ir suinteresuotieji subjektai ir kad administracinė našta būtų proporcinga verslo dydžiui, atsižvelgiant į tai, kad moterų įmonės ir ūkiai vidutiniškai yra mažesni nei vyrų; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad pavieniai asmenys ar smulkesnės organizacijos irgi galėtų susipažinti su finansavimo galimybėmis ir teikti paraiškas dėl jų ir kad tai darant jiems būtų teikiama pagalba; ragina Komisiją pasiūlyti konkrečių priemonių, kuriomis būtų remiamos jaunos ūkininkės ir žemės ūkio maisto produktų sektoriaus verslininkės, įskaitant finansines paskatas ir iniciatyvas, kuriomis siekiama pašalinti kliūtis, trukdančias naudotis žeme ir paveldėti ūkius; atkreipia dėmesį į tai, kad kartų kaita yra labai svarbi siekiant išlaikyti ir plėtoti žemės ūkio veiklą, nes taip užtikrinamas apsirūpinimo maistu saugumas ir gyvybingos kaimo bendruomenės; ragina Komisiją visų pirma pasiūlyti konkrečias priemones, skirtas jaunoms ūkininkėms pagal BŽŪP;

23. ragina valstybes nares ir regionines bei vietos valdžios institucijas naudotis ES struktūriniais ir investicijų fondais, siekiant imtis tikslinių su moterimis verslininkėms ir savarankiškai dirbančiomis moterimis susijusių veiksmų bei jas skatinti; pabrėžia, kad būtina rengti informuotumo didinimo ir pažintines kampanijas, susijusias su

esamomis ir būsimomis ES finansavimo, skirto moterims verslininkėms, kaimo vietovėse galimybėmis;

24. ragina sukurti paspartintą labai mažų ir mažųjų įmonių, kurioms kaimo vietovėse vadovauja moterys, galimybių gauti finansavimą ir dalyvauti viešuosiuose pirkimuose sistemą; pabrėžia, kad šis mechanizmas turėtų apimti administracinės naštos mažinimą ir procedūrų supaprastinimą, taip pat veiklos pradžios avanso įvedimą, kad būtų galima pradėti verslo veiklą; pabrėžia svarbų mikrokreditų vaidmenį gerinant moterų finansinę įtrauktį, kuo geriau išnaudojant rinkos ir socialines galimybes įtraukčiai į finansų rinką; palankiai vertina viešuosius ir privačiuosius fondus, kurių lėšomis įgyvendinama lyčių lygybės, įvairovės ir įtraukties politika; džiaugiasi pavyzdžiais, kai privatūs fondai įsipareigojo vertinti ir stebėti atstovavimą pagal lytį ir kasmet bei viešai teikti savo išvadų ataskaitas;

25. ragina Komisiją pagal atitinkamas programas skirti tinkamą finansavimą moterų vadovaujamoms įmonėms kaimo ir atokiose vietovėse remti, visų pirma novatoriškuose sektoriuose ir turizmo sektoriuje, kai įmanoma, taikant tinkamas priemones pagal atitinkamas programas; ragina Komisiją ir valstybes nares spręsti nepakankamo asmenų su negalia, ypač moterų, atstovavimo darbo rinkoje, kuris yra neproporcingai didelis, klausimą nustatant konkrečias priemones, įskaitant tinkamas paskatas ir paramos priemones darbdaviams ir įmonėms, įdarbinančioms asmenis su negalia, atsižvelgiant į labai mažų ir mažųjų įmonių pajėgumus; pabrėžia, kad reikia skatinti moterų su negalia užimtumą, be kita ko, mažosiose ir vidutinėse įmonėse ir per savarankišką darbą, taikant tikslines paskatas ir darbo vietos tikslus asmenims su negalia, taip pat mokymo būdus, pritaikytus asmenų su negalia poreikiams;

26. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad moterų verslumas kaimo ir salų vietovėse bei atokiausiuose regionuose būtų tinkamai remiamas pagal daugiametę finansinę programą (DFP) po 2027 m., įskaitant finansavimą pagal atitinkamas programas, pvz., BŽŪP, įskaitant POSEI, programą „Europos horizontas“, programą LEADER ir Skaitmeninės Europos programą; pabrėžia, kad svarbu sudaryti palankesnes sąlygas moterų vadovaujamoms kaimo įmonėms, kooperatyvams ir bendruomeniniams projektams gauti ES finansavimą; be to, ragina integruoti lyčių aspektą į visas politikos sritis ir biudžetus, nes taip ES politika iš tikrųjų galėtų tarnauti visoms moterims, ypač verslininkėms; pakartoja, kad būtina parengti išsamią ES moterų verslumo kaimo ir salų vietovėse ir atokiausiuose regionuose strategiją, ir ragina šiai strategijai aiškiai skirti specialius finansinius išteklius ir finansavimo mechanizmus; be to, ragina Komisiją rezervuoti tokį patį arba didesnį programai LEADER skirtą biudžetą; ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti programą LEADER mažinant vietos valdžios institucijoms tenkančią administracinę naštą ir supaprastinant prieigą, skatinant vietos

atsakomybę už bendruomenės inicijuojamus plėtros projektus ir raginant moteris dalyvauti vietos veiksmų grupių veikloje;

27. apgailestauja dėl nepakankamų galimybių moterims verslininkėms kaimo vietovėse naudotis vaikų priežiūros ir ligonių priežiūros paslaugomis; ragina investuoti į priežiūros infrastruktūrą ir skatinti šeimai palankią politiką, kuri atspindėtų visą šeimų įvairovę, kad būtų remiama moterų verslininkių profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra; ragina valstybes nares ir regionus parengti specialią atokiausiems regionams skirtą politiką pagal SESV 349 straipsnį, atsižvelgiant į izoliaciją, visuomenės senėjimą ir paslaugų trūkumą, taip pat užtikrinant priemones, kurios būtų pritaikytos prie moterų realybės šiose teritorijose;

28. atkreipia dėmesį į supaprastinimo svarbą konkurencingumui; ragina Komisiją ir valstybes nares supaprastinti administracinius ir ataskaitų teikimo reikalavimus, įskaitant vieno langelio principu grindžiamo orientavimo naudojimą, kad mažos moterų vadovaujamos įmonės, kooperatyvai ir bendruomenės iniciatyvos galėtų gauti finansavimą be neproporcingos naštos, ir užtikrinti tikslinę prieigą prie finansinės paramos pagal ES finansavimo programas, kuriomis skatinamas moterų verslumas, įskaitant specialius verslo perėmimo ir mentorystės tinklus;

Lyčių aspekto integravimas

29. ragina valstybes nares užtikrinti, kad švietimas būtų visapusiškas ir tinkamas pagal amžių ir kad būtų įtraukti skaitmeniniai įgūdžiai ir dalykai, be kita ko, naudingi kaimo ir atokiausioms vietovėms, ir suteikti tvirtas galimybes įgyti skaitmeninių įgūdžių ir išsilavinimą STEAM srityje lyčiai atžvalgiu būdu, kuriuo būtų kovojama su stereotipais ir mergaitės galėtų išnaudoti visą savo potencialą; ragina Komisiją užtikrinti visapusišką ir tinkamą pagal amžių berniukų ir mergaičių švietimą seksualumo ir santykių klausimais, kurį vykdant būtų kovojama su lyčių stereotipais ir mokoma apie sutikimą ir teises, užtikrinant įtraukų švietimą, grindžiamą tarpusavio pagarba ir nediskriminavimu, sykiu visapusiškai skatinant jaunų moterų įgalėjimą vienodomis sąlygomis dalyvauti visuomenės gyvenime ir darbo rinkoje, nes ekonominis įgalėjimas yra labai svarbus skatinant konkurencingesnę ir atsparesnę ekonomiką;

30. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti sistemingą patikimų, naujausių ir pagal lytį, amžių, teritoriją ir sektorių suskirstytų statistinių duomenų rinkimą, analizę ir sklaidą, kaip pagrindą formuojant įrodymais pagrįstą viešąją politiką, glaudžiai bendradarbiaujant su Eurostatu, nacionalinėmis statistikos institucijomis ir regioniniais stebėjimo centrais; pripažįsta tokių parengtų pasiūlymų poveikio vertinimo svarbą padedant pasiekti lyčių aspekto integravimo tikslus kaimo vietovėse;

31. atkreipia dėmesį į DI, interneto platformų ir nuotolinio darbo priemonių transformacinį potencialą sudarant palankesnes sąlygas moterų kaimo vietovėse dalyvavimui ekonomikoje;

32. primygtinai ragina valstybes nares teikti lyčiai atžvalgius mokymus, skubios pagalbos paslaugas ir infrastruktūrą, kad būtų sušvelnintas krizių poveikis kaimo, atokioms ir atokiausioms bendruomenėms;

33. ragina Komisiją užtikrinti, kad į jos atsaką į krizes kaip standartinis visų jos reagavimo į ekstremaliąsias situacijas elementas būtų įtrauktas menstruacijų higienos priemonių rinkinių tiekimas;

34. primena, jog Europos Audito Rūmai savo specialiojoje ataskaitoje Nr. 10/2021 dėl lyčių aspekto integravimo į ES biudžetą nustatė, kad Komisija tinkamai neįgyvendino lyčių aspekto integravimo ir nepakankamai naudojosi pagal lytį suskirstytais duomenimis ir rodikliais; ypač akcentuoja, jog Europos Audito Rūmai apgailestavo, kad BŽŪP tiesioginių išmokų sistema „nesuteikia galimybės imtis moterų padėtį pagerinsiančių veiksmų“, ir pažymėjo, jog „aiškiai matyti, kad reikia atlikti ūkininkams tiesioginėmis išmokomis teikiamos pajamų paramos, įskaitant pajamų paskirstymą ir jų sąsają su žemės nuosavybe, tinkama žeme ir išmokų gavėjais, lyčių aspekto analizę“; pažymi, kad dėl to, jog moterų ūkiai yra vidutiniškai mažesni nei vyrų, tiesioginių išmokų už plotą sistema neišvengiamai yra nepalanki moterims ūkininkėms; yra labai susirūpinęs dėl to, kad nebuvo padaryta jokių su tuo susijusių patobulinimų nei dabartinėje BŽŪP, nei 2025 m. liepos 16 d. paskelbtame projekte

35. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti informuotumo didinimo kampanijas ir gebėjimų stiprinimo programas, susijusias su moterų socialinėmis ir darbo teisėmis, visų pirma kaimo ir atokiose vietovėse, įskaitant teises į socialinę apsaugą, motinystę, sveikatą ir saugą darbo vietoje, siekiant stiprinti visapusišką ir informacija pagrįstą jų dalyvavimą ekonominiame ir socialiniame gyvenime;

Tradicinė kultūra ir amatai

36. palankiai vertina bendruomenes, kurios išlaiko vietos paveldą ir tradicijas ir skatina bei priima iniciatyvas, kuriomis stiprinamas moterų vadovaujamas vietos ūkininkavimas, taip pat tradicinių amatų, kuriuos dažnai kuria ir palaiko vietos moterų asociacijos, įskaitant kaimo moterų organizacijas, kultūros grupes, paminklus ir muziejus, išsaugojimas ir propagavimas; pripažįsta, kad ši veikla iš esmės prisideda prie ekonomikos įvairinimo, kultūros ir nematerialiojo paveldo išsaugojimo ir tvaraus turizmo stiprinimo ir skatina kultūrinį pripažinimą vietos bendruomenėje, o tai dažnai yra nematomas ir nepakankamai vertinamas kaimo ekonomikos aspektas; taip pat pabrėžia, kad aktyvus moterų dalyvavimas šioje veikloje stiprina socialinę sanglaudą, teritorinę tapatybę ir kaimo vietovių patrauklumą;

37. pabrėžia organizuotų moterų ūkininkių ir kaimo moterų asociacijų, kaip verslumo, socialinės ir kultūrinės plėtros kaimo vietovėse pagrindo, vaidmenį; ragina struktūriškai stiprinti šias organizacijas ir įtraukti jas į lyčių lygybės priemonių įgyvendinimą, visų pirma rengiant mokymus ir mentorystės programas, teikiant sveikatos priežiūros ir startuolių konsultacijas;

38. atkreipia dėmesį į didžiulį tradicinių amatų ir vietos žiedinės ekonomikos potencialą, ypač nesaugioje padėtyje esančioms moterims, įskaitant vyresnio amžiaus moteris, moteris su negalia, moteris migrantes ir skurde gyvenančias moteris; ragina Komisiją ir valstybes nares remti kartų ir daugiakultūrį verslumą ir amatų vertės grandines vykdant mokymo, finansavimo ir matomumo veiksmus;

39. pabrėžia, kad daugelis moterų vadovaujamų įmonių kaimo vietovėse yra smulkios ir dažnai grindžiamos įvairia veikla ir žemės ūkio daugiafunkciškumu, pvz., derinant žemės ūkį su turizmu, amatais ar socialinėmis paslaugomis; ragina parengti paramos programas, kuriose būtų aiškiai atsižvelgiama į šiuos derinius;

40. pabrėžia, kad moterys, dalyvaudamos tradicinių drabužių gamybos, siuvinėjimo ir audimo veikloje, ir jų žinios apie vietos medžiagas ir modelius, perduodamos iš kartos į kartą, padeda išsaugoti kultūros paveldą, kartu papildydamos jį savo kūrybingumu ir inovacijomis; pripažįsta, kad moterys padeda ne tik išsaugoti metodus, bet ir įkvepia naujas kartas vertinti autentiškumą, kokybę ir tapatybę moterų madoje, atsižvelgiant į visą moterų įvairovę;

41. ragina skatinti mokymosi visą gyvenimą programas, skirtas moterims kaimo vietovėse, ir užtikrinti nuolatines galimybes atnaujinti žinias ir įgyti naujų įgūdžių; pabrėžia, kad svarbu oficialiai pripažinti ankstesnį mokymąsi siekiant įvertinti patirtį, įgytą neformaliojo švietimo srityje, ir palengvinti integraciją ar reintegraciją į darbo rinką; taip pat rekomenduoja įgyvendinti konkrečias vyresnio amžiaus moterų skaitmeninės įtraukties kaimo ir atokiose vietovėse bei atokiausiuose regionuose iniciatyvas, kuriomis siekiama sumažinti kartų ir teritorinę skaitmeninę atskirtį, kartu stiprinant jų savarankiškumą, socialinį dalyvavimą ir visapusišką įtrauktį į skaitmeninę pertvarką;

42. pažymi, kad vietos žmonių pastangos ne tik leidžia išsaugoti tradicinius ūkininkavimo metodus ir amatus, bet ir yra dinamiška kultūros paveldo išraiška, dažnai parodant pagarbą moterų ir mergaičių pasiekimams ir nuopelnams bendruomenei ir visai žmonijai;

43. pabrėžia, kad svarbu propaguoti mokymosi visą gyvenimą galimybes kaimo vietovėse, siekiant skatinti teigiamą vyresnio amžiaus moterų psichikos sveikatos lygį kaimo vietovėse;

44. ragina pateikti daugiau matomų moterų amatininkių ir ūkininkių talentus ir atsidavimą vaizduojančių pavyzdžių, nes šios

bendruomenės kuria unikalius dalykus, kurie pritraukia turistus, taip kurdamos tvarias ekonomines galimybes ir akivaizdžius kaimo ir kultūros paveldo pavyzdžius;

45. ragina labiau remti šimtmečius gyvuojančių amatų tradicijų, pvz., audimo, siuvinėjimo, keramikos, amatininkų maisto gamybos ir maisto perdirbimo ūkyje, išsaugojimą, taip pat vietos vertės grandines ir kaimo turizmą, puoselėjamus daugelio kaimo moterų vadovaujamų asociacijų; pripažįsta svarbų kaimo moterų organizacijų vaidmenį išsaugant kultūros paveldą ir skatinant socialinę sanglaudą, atkreipdamas dėmesį į Airijos pavyzdžių, pvz., Airijos kaimo moterų asociacijos ir vietos moterų dirbtuvėlių, sėkmę skatinant įgūdžius, bendruomenės dalyvavimą ir ekonomines galimybes kaimo vietovių moterims; ragina Komisiją visoje ES remti ir pripažinti tokias iniciatyvas kaip kaimo ekonomikos stiprinimo, tradicinių amatų išsaugojimo ir kaimo moterų įgalinimo priemonę;

46. pritaria tam, kad pagal BŽŪP strateginius planus būtų sukurta moterims kaimo vietovėse skirta paprogramė, finansuojama Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis, kuria būtų skatinamas moterų užimtumas ir verslumas, pasinaudojant galimybėmis, susijusiomis su kaimo turizmu, „skaitmeninių kaimų“ kūrimu ir tvaraus žemės ūkio skatinimu, gerinant moterų ūkininkių galimybes naudotis žeme, kreditais, finansinėmis priemonėmis, įgūdžių ugdymu ir profesiniais rezultatais, pasitelkiant mokymo programas ir konsultavimo paslaugas, taip pat stiprinant moterų dalyvavimą vietos veiklos grupėse ir teritorinėse partnerystėse, sukurtose pagal programą LEADER;

47. ragina integruoti kaimo moterų tekstilės ir amatų pramonę į valstybių narių ir regionų ekonominės plėtros planus, pabrėžiant privačiojo sektoriaus partneryščių vaidmenį plečiant patekimo į rinką galimybes;

48. ragina Komisiją didinti informuotumą salų ir atokiose vietovėse bei atokiausiuose regionuose apie ES lygmeniu turimas finansines ir kitas priemones, kuriomis skatinamas verslumas, raginant moteris šiose vietovėse dalyvauti verslumo projektuose ir skatinant savarankiško darbo galimybes;

49. ragina skatinti savanorišką periferinių salų regionų smulkiųjų gamintojų ženklinimą, siekiant atkreipti dėmesį į produktus, kuriuos daugiausia gamina, perdirba ar parduoda moterys; siūlo plėtoti šiuos ženklus, visų pirma atsižvelgiant į bendruomenės perdirbimo iniciatyvas, siekiant stiprinti moterų verslą vietos vertės kūrimo ir rinkodaros srityse; rekomenduoja tuos ženklus susieti su esamais regioniniais prekių ženklais ir iniciatyvomis, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinimui ir priėmimui;

Žemės ūkis, žuvininkystė ir žemės ūkio maisto produktų tiekimo grandinė

50. palankiai vertina moterų žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriuose atsparumą ir su tuo susijusį jų indėlį į maisto mūsų visuomenei tiekimą, vietos ekonomikos augimą ir stiprių bendruomenių kūrimą visoje ES, visų pirma kaimo ir salų vietovėse bei atokiausiuose regionuose;

51. pabrėžia, kad reikia nuosekliai skatinti moterų indėlio žemės ūkyje, įskaitant šeimos valdomus ūkius, matomumą, pripažinimą ir vertinimą; ragina valstybes nares pašalinti praktines kliūtis moterų žemės nuosavybei ir paveldėjimui, kad būtų užtikrintos lyčių požiūriu vienodos galimybės naudotis žeme, kreditais, BŽŪP ir sanglaudos politikos fondais, konsultavimo paslaugomis, parama inovacijoms ir paveldėjimo teisėmis; pabrėžia, kad BŽŪP turi būti labiau suderinta su lyčių aspekto integravimo ir lyčių lygybės principais; pabrėžia, jog svarbu užtikrinti, kad BŽŪP paramos priemonėmis būtų teikiama tikslinė, lyčiai atžvalgi parama moterims ūkininkėms, įskaitant ūkių konsultavimo paslaugas ir rekomendacijas dėl darbuotojų sveikatos ir saugos, motinystės ir slaugos atostogų, psichikos sveikatos ir galimybių naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis; ragina atstovaujančiąsias organizacijas skatinti ir akcentuoti moterų atstovių ir įgaliotinių dalyvavimą, kuris tiksliai atspindėtų moterų dalyvavimą žemės ūkyje ir kaimo vietovėse; ragina atsižvelgti į moterų darbą ūkyje, ypač atliekamą siekiant padėti sutuoktiniams ir partneriams, kad būtų užtikrintas didesnis jų darbo ir teisių pripažinimas; pabrėžia, kad daug moterų dirba daugelį metų, tačiau ši vertinga patirtis nelemia vadovaujamų pareigų ar svarbių sprendimų priėmimo funkcijų;

52. pabrėžia, kad vadovaujamas pareigas ūkiuose ir toliau daugiausia eina vyrai, o tai rodo, kad vadovaujamas pareigas einančių moterų žemės ūkio sektoriuje yra labai mažai; mano, jog ši padėtis aiškiai rodo, kad skubiai reikia viešosios politikos ir konkrečių priemonių, kuriomis būtų skatinamos moterų galimybės užimti vadovaujamas ir su sprendimų priėmimu susijusias pareigas, užtikrinti lygias galimybes, pripažinti moterų įgūdžius ir skatinti kartų kaitą; pabrėžia, kad moterys kaimo vietovėse, įskaitant moteris su negalia, atlieka svarbų vaidmenį palaikant vietos bendruomenes per ekonominę ir socialinę veiklą, tačiau joms vis dar nepakankamai atstovaujama sprendimų priėmimo struktūrose; rekomenduoja, kad į žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programas būtų įtraukti aiškūs tikslai, kuriais siekiama užtikrinti subalansuotą vyrų ir moterų dalyvavimą vadovaujamose pareigose ūkiuose ir pirminio sektoriaus organizacijose;

53. atkreipia dėmesį į tai, kad daugelis ūkiuose dirbančių sutuoktinių nėra tinkamai apsaugotos skyrybų, gyvenimo skyrium arba sutuoktinio mirties atveju; ragina Komisiją ir valstybes nares bendradarbiauti su žemės ūkio interesų grupėmis siekiant sukurti modelius, pagal kuriuos būtų labiau atsižvelgiama į socialinę apsaugą, bendrą verslo veiklą ir paveldėjimo teises;

54. ragina valstybes nares rinkti pagal lytį suskirstytus duomenis apie žemės nuosavybę, žemės ūkio lyderystę ir neoficialų moterų indėlį, kad būtų užtikrintas moterų įgalėjimas ir dirbama siekiant priimti informacija grindžiamus politinius sprendimus, kurie atspindėtų moterų stiprybę ir talentą; palankiai vertina Komisijos planą įsteigti ES žemės ūkio paskirties žemės stebėjimo centrą; palankiai vertina Komisijos nario Ch. Hanseno žemės ūkio ir maisto sektoriaus vizijoje pateiktą pasiūlymą sukurti Europos žemės rinkos stebėjimo centrą ir pabrėžia, kad šis centras turi rinkti pagal lytį suskirstytus duomenis; ragina Komisiją įvertinti politikos spragas, trukdančias moterims įsigyti ar paveldėti žemę, ir pateikti politines rekomendacijas, kaip kovoti su šia problema; ragina Komisiją visų pirma pasiūlyti konkrečias priemones, skirtas jaunoms ūkininkėms pagal BŽŪP;

55. ragina Komisiją pasiūlyti konkrečių priemonių, kuriomis būtų remiamos jaunos ūkininkės ir žemės ūkio maisto produktų sektoriaus verslininkės, įskaitant finansines paskatas ir iniciatyvas, kuriomis siekiama pašalinti struktūrines ir kultūrines kliūtis, trukdančias naudotis žeme ir paveldėti ūkius; atkreipia dėmesį į tai, kad kartų kaita yra labai svarbi siekiant išlaikyti ir plėtoti žemės ūkio veiklą, nes taip užtikrinamas apsirūpinimo maistu saugumas ir gyvybingos kaimo bendruomenės; ragina padidinti BŽŪP biudžeto dalį, skirtą priemonėms, kuriomis konkrečiai remiamos moterys ūkininkės, siekiant skatinti lyčių lygybę kaimo vietovėse ir didinti moterų socialinę ir ekonominę įtrauktį į žemės ūkį; visų pirma ragina Komisiją pasiūlyti konkrečias priemones, skirtas jaunoms ūkininkėms pagal BŽŪP, nes šiuo metu pagal Europos žemės ūkio garantijų fondo jaunųjų ūkininkų sistemą neįmanoma teikti pirmenybės moterims;

56. ypač pasisako už tai, kad į būsimą BŽŪP biudžetą būtų įtrauktos jaunoms ūkininkėms, visų pirma atokiausiuose regionuose, skirtos konkrečios priemonės, kurios sudarytų palankesnes sąlygas gauti kreditus, naudotis žeme ir inovacijomis, siekiant užtikrinti kartų kaitą vietovėse, kurias žemės ūkio veiklos nutraukimas gali ypač pažeisti;

57. ragina valstybes nares, taip pat regionų ir vietos valdžios institucijas konkrečiai informuoti, mokyti ir remti moteris kaimo vietovėse, kad jos dalyvautų savo vietovių sprendimų priėmimo ir svarstymų organuose, pvz., savivaldybių, mokyklų, kooperatyvų ar profesinių sąjungų valdybose;

58. primygtinai ragina taikyti lyčiai atžvalgius atrankos kriterijus ir specialias priemones pagal abu BŽŪP ramsčius, siekiant remti moteris ūkininkes ir moterų vadovaujamas kaimo įmones, teikiant tikslines informavimo ir konsultavimo paslaugas;

59. ragina Komisiją, valstybes nares ir regionų bei vietos valdžios institucijas užtikrinti didesnę socialinę ir ekonominę įtrauktį kaimo vietovėse, užtikrinant lygias galimybes ir aktyvų moterų ir pažeidžiamiausių grupių dalyvavimą; pabrėžia, jog svarbu, kad ES

lėšos būtų naudojamos atsparių, tvarių ir gerai sujungtų teritorijų, galinčių užtikrinti visuotinę prieigą prie saugių, prieinamų ir aukštos kokybės viešųjų ir privačiųjų prekių ir paslaugų, įskaitant švietimą, sveikatos priežiūrą, judumą, skaitmeninę infrastruktūrą ir socialines paslaugas, kūrimui siekiant stiprinti vietos ekonomikos plėtrą ir regioninę sanglaudą, kaimo vietovių patrauklumą ir jų indėlį į visos visuomenės gerovę, ir ragina valstybes nares tai užtikrinti;

60. pabrėžia, kad geras junglumas kaimo vietovėse yra labai svarbus ne tik ekonominei plėtrai, bet ir saugai ir sveikatai, taip pat pažymi, kad patikimi ryšių tinklai gali atlikti tam tikrą vaidmenį smurto dėl lyties atvejais, užtikrinti galimybę laiku gauti medicininę priežiūrą ekstremaliosiose situacijose ir padidinti bendrą saugą ir gerovę; ragina valstybes nares, dedant pastangas kurti įtraukias ir saugias kaimo bendruomenes, pirmenybę teikti investicijoms į skaitmeninį ir transporto junglumą;

61. dar kartą patvirtina, kad reikia didinti profesijų, susijusių su žemės ūkiu, gyvulininkyste, žuvininkyste, jūrų sektoriumi ir aplinka atokiausiuose regionuose, patrauklumą, ypač moterims, atsižvelgiant į jų organizacinį vaidmenį ekonominiu, socialiniu ir aplinkos lygmenimis, teikiant nuolatinę paramą jaunesnėms kartoms;

62. pabrėžia, kad dauguma įrangos, įrankių ir reikmenų, naudojamų žemės ūkyje, kuriami remiantis vidutinio sudėjimo vyro savybėmis, o tai riboja moterų galimybes saugiai ir veiksmingai jais naudotis; apgailestauja dėl to, kad toks lyčiai neatžvalgus dizainas prisideda prie to, kad moterims tenka pernelyg didelis fizinis krūvis ir tai atgraso jas nuo ūkininkavimo; ragina Komisiją ir valstybes nares remti moterų poreikiams pritaikytos ergonominės įrangos ir reikmenų kūrimą ir platinimą;

63. pabrėžia, kad ūkininko profesija turi tapti patrauklesnė, ypač jaunesnėms kartoms ir moterims; mano, kad būtina panaikinti žemės ūkio, kaip profesijos, stigmatizavimą pripažįstant, kad šiuolaikinis žemės ūkis taip pat susijęs su verslumu, inovacijomis ir pridėtinės vertės kūrimu; ragina Komisiją ir valstybes nares į savo strategijas ir iniciatyvas įtraukti priemones, kuriomis karjera žemės ūkio sektoriuje būtų propaguojama kaip gyvybinga, perspektyvi ir apimanti tradicinius bei verslo aspektus;

Vienodos galimybės naudotis infrastruktūra, paslaugomis ir socialine apsauga

64. pabrėžia, kad vienodos galimybės naudotis infrastruktūra ir aukštos kokybės paslaugomis, pvz., sparčiuoju internetu, patikimu ir tvariu transportu, vandens tiekimo paslaugomis, vaikų priežiūros ir švietimo paslaugomis, vyresnio amžiaus žmonių ir žmonių su negalia priežiūros paslaugomis, laiku gauti būtiniausias medicinines ir socialines paslaugas, taip pat naudotis kitomis pagrindinėmis paslaugomis, pvz., pašto ir bankininkystės paslaugomis, yra labai

svarbios, kad salose, kaimo vietovės ir atokiuose bei atokiausiuose regionuose gyvenančios moterys galėtų dalyvauti ekonominiame, švietimo ir pilietiniame gyvenime; pripažįsta, jog svarbu užtikrinti, kad kaimo vietovėse būtų vietos mokyklų; ragina valstybes nares konsultuotis su vietos gyventojais dėl galimo valstybinių mokyklų uždarymo ir tokiais atvejais pasiūlyti tinkamų alternatyvų; primygtinai ragina patvirtinti lyčiai atžvalgią judumo kaimo vietovėse politiką, įskaitant saugų, patikimą ir įperkamą viešąjį transportą, užsakomąsias paslaugas, saugius sustojimus ir maršrutus, taip pat priekabiavimo prevencijos ir kovos su juo priemones; ragina Komisiją parengti politiką ir priemones, kuriomis būtų užtikrintas šių regionų junglumas, ypač atokiausių regionų atveju, pasitelkiant transportui skirtą POSEI finansavimo programą, siekiant užtikrinti teisę pasilikti, sudarant sąlygas visiems, ypač moterims, likti šiuose regionuose, ir kurti bei plėsti švietimo, užimtumo ir verslumo galimybes;

65. pripažįsta, kad svarbu sudaryti sąlygas subalansuotai paskirstyti namų ūkio ir priežiūros pareigas, kad būtų pasiekta profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra, būtina moterims, kad jos galėtų užsiimti verslu ir dirbti savarankiškai; ragina valstybes nares ir regionų bei vietos valdžios institucijas investuoti į socialines įmones, kooperatyvus ir su priežiūra susijusius verslo modelius, kurie įgalina kaimo moteris ir kartu tenkina vietos poreikius, ir užtikrinti tinkamą vaikų priežiūrą, vyresnio amžiaus žmonių priežiūrą ir bendruomenės gerovę; ragina valstybes nares įgyvendinti Barselonos tikslus, užtikrinant, kad šie poreikiai būtų patenkinti investuojant į prieinamas ir įperkamas aukštos kokybės priežiūros paslaugas; palankiai vertina veiksmus, kurių šiuo klausimu jau ėmėsi kai kurios valstybės narės, primygtinai ragina jas visiškai perkelti į nacionalinę teisę ir įgyvendinti Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyvą ir ragina Komisiją veiksmingai stebėti, kaip tai daroma;

66. pabrėžia, kad moterų verslumas Europos kalnuotuose ir mažai gyventojų turinčiuose regionuose prisideda prie aukštumų bendruomenių gyvybingumo ir padeda išlaikyti kalnų kaimų dinamiškumą, apsaugoti pažeidžiamas ekosistemas ir užtikrinti, kad gyvenimas aukštumų vietovėse ir toliau būtų grindžiamas galimybėmis ir pasididžiavimu, suteikiant geras galimybes moterims naudotis konkrečiais ištekliais ir paslaugomis;

67. pažymi, kad sezoninė ekonomika, apimanti tokią veiklą kaip derliaus nuėmimas ir turizmas, ir gyventojų skaičiaus mažėjimas dar labiau didina moterų ir mergaičių izoliaciją ir pažeidžiamumą; pabrėžia, kad siekiant išnaudoti visą moterų verslininkių potencialą kalnuotose vietovėse labai svarbu šalinti šias kliūtis užtikrinant geresnį junglumą, tikslinį finansavimą ir vietos paramos tinklus;

68. pažymi, kad tai, jog daugelyje valstybių narių nepakanka ūkininkų pavadavimo paslaugų, daro poveikį visų pirma moterims ūkininkėms; ragina valstybes nares stiprinti šias paslaugas;

69. ragina Komisiją ir valstybes nares išnagrinėti naujas kaimo vietovėms tinkamas skirtingų kartų būsto koncepcijas, pagal kurias būtų derinamas jaunų šeimų ir vyresnio amžiaus asmenų būstas, priežiūra ir bendruomeninis gyvenimas ir suteikiamas naujas postūmis kaimo plėtrai;

70. pabrėžia, kad ribotos galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos teises ir paslaugas ir psichikos sveikatos paslaugas, daro neproporcingai didelį poveikį kaimo ir salų vietovėse bei atokiausiuose regionuose gyvenančioms moterims, o tai dar labiau didina esamą nelygybę ir trukdo joms visapusiškai naudotis savo pagrindinėmis teisėmis; pabrėžia, kad medicinos infrastruktūros stoka, sveikatos priežiūros specialistų trūkumas ir geografinės bei transporto kliūtys sudaro papildomų sunkumų laiku suteikti tinkamą priežiūrą; ragina valstybes nares užtikrinti vienodas, įperkamas ir savalaikes galimybes naudotis pagrindinėmis sveikatos priežiūros paslaugomis ir jų tęstinumą šiose teritorijose, skatinant novatoriškus sprendimus, pvz., mobiliąsias klinikas, vietos padalinius, telemediciną, stiprinant pirminės sveikatos priežiūros klinikas ir, kai aktualu, tarpvalstybinius priežiūros susitarimus ir tikslines prevencijos programas, siekiant užtikrinti vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir socialinę bei teritorinę sanglaudą; taip pat pabrėžia, kad svarbu užtikrinti tinkamos psichikos sveikatos paramos ir paslaugų, pritaikytų konkretiems moterų poreikiams šiuose regionuose, prieinamumą, siekiant spręsti padidėjusios izoliacijos, streso ir perdegimo rizikos problemą;

71. pripažįsta, kad moterims su negalia nepakankamai atstovaujama kaimo ir salų vietovių bei atokiausių regionų verslininkystėje; ragina valstybes nares užtikrinti, kad įvairią negalią turinčios moterys galėtų naudotis švietimo, užimtumo, paramos kaimo verslui paslaugomis, mokymo programomis ir tinklaveikos renginiais; pabrėžia, kad skaitmeninis verslumas ir nuotolinio darbo galimybės gali būti ypač vertingi riboto judumo moterims geografiškai izoliuotose vietovėse; ragina regionus dalytis geriausia patirtimi, kaip pritaikyti paramą moterų su negalia verslumui; pažymi, kad verslo aplinkos prieinamumo gerinimas kaimo vietovėse naudingas ne tik negalią turintiems verslininkams, bet ir vyresnio amžiaus verslininkams bei visai bendruomenei;

72. atkreipia dėmesį į ypatingus ekonominius iššūkius, su kuriais susiduria rytiniai pasienio regionai, įskaitant ribotas užimtumo galimybes ir darbo užmokesčio skirtumus; atkreipia ypatingą dėmesį į didelį moterų ir jaunimo nedarbo lygį šiuose regionuose, kuris gerokai viršija ES vidurkį; ragina Komisiją ir valstybes nares parengti tikslines programas, kuriomis būtų remiamas verslumas, sudaromos palankesnės sąlygos jaunoms ūkininkėms naudotis žeme ir gauti finansavimą ir užtikrinamas veiksmingas BŽŪP ir sanglaudos politikos priemonių naudojimas siekiant stiprinti šių regionų atsparumą ir vystymąsi;

73. pabrėžia, kad priežiūros pareigas vis dar daugiausia atlieka moterys, nesvarbu, ar prižiūri sergantį giminaitį, vaiką ar pagyvenusį asmenį, ir dėl to pernelyg dažnai nutraukiama profesinė karjera arba jos visiškai atsisakoma; pabrėžia, kad reikia plėtoti ir užtikrinti prieinamas įperkamas ir aukštos kokybės paslaugas, visų pirma vaikų priežiūros paslaugas, kad būtų lengviau suderinti asmeninį ir profesinį gyvenimą, įskaitant verslo projektų tęstinumą;

74. ragina Komisiją ir valstybes nares BŽŪP sukurti integruotą vieno langelio principu veikiančią priemonę, kurioje būtų specialus kaimo vietovių moterims skirtas skyrius, ir užtikrinti, kad ji būtų prieinama internetu; pabrėžia, kad ši priemonė turėtų apimti interaktyvų esamų finansinių priemonių žemėlapį, standartizuotus paraiškų šablonus ir konsultavimo paslaugas rengiant verslo planus ir projektus;

75. mano, kad sanglaudos politika turėtų suteikti daugiau galių ES atokiausiuose regionuose gyvenančioms moterims ir skatinti lyčių lygybę, taip pat veiksmingą ES lyčių lygybės strategijos įgyvendinimą atokiausiuose regionuose;

76. pabrėžia, kad moterų verslumas nedidelėse salose reikšmingai prisideda prie socialinės sanglaudos, tvarumo, vietos tapatybės stiprinimo ir darnaus vystymosi; pažymi, kad geografiškai ribota salų ir atokių vietovių rinka riboja žemės ūkio plėtrą ir, netiesiogiai, moterų verslumo iniciatyvas šioje srityje ir kelia iššūkį verslumui; atsižvelgdamas į tai, ragina ES politikos formuotojus ir nacionalines valdžios institucijas skirti tam dėmesio, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos moterims verslininkėms salose ir atokiose kaimo vietovėse;

77. ragina valstybes nares užtikrinti veiksmingas galimybes savarankiškai dirbančioms moterims ir sutuoktinėms bei partnerėms pagalbininkėms labai mažose žemės ūkio ir amatų įmonėse naudotis socialine apsauga, įskaitant deramas pensijas ir atostogas dėl šeiminių priežasčių, galimybes naudotis motinystės bei vaiko priežiūros teisėmis ir teisėmis į pensiją, laikantis Europos socialinių teisių ramsčio;

Smurtas

78. smerkia visų formų smurtą dėl lyties kaip moterų pagrindinių teisių pažeidimą ir kliūtį moterų savarankiškumui ir ekonominiam įgalėjimui, be kita ko, pasitelkiant verslumą; ragina valstybes nares teikti pirmenybę tikslinei paramai, apsaugos priemonėms ir prieinamiems ištekliams nuo smurto nukentėjusioms kaimo vietovių moterims, užtikrinant jų saugumą, orumą ir teisę kreiptis į teismą, įskaitant moteris, kurios atsigauna po konflikto ir dalyvauja taikos kūrimo pastangose; pabrėžia, kad dėl moterų darbo kaimo ir salų vietovėse pobūdžio ir sąlygų, taip pat dėl jų fizinės izoliacijos didėja jų pažeidžiamumas smurto dėl lyties atžvilgiu; ragina vykdyti visapusišką smurto artimoje aplinkoje, ekonominio, seksualinio ir psichologinio smurto prevenciją, įskaitant informuotumo didinimą

šiais klausimais, ir užtikrinti galimybę naudotis tokiomis paslaugomis kaip pagalbos linijos, paramos paslaugos ir prieglaudos, taip pat veiksmingas priemones, kad būtų panaikintas nebaudžiamumas; pabrėžia, kad kaimo vietovėse reikia vykdyti tikslines kampanijas, kuriomis būtų didinamas informuotumas ir kovojama su smurtu dėl lyties, ypač bendruomenėse, kuriose tradiciniai lyčių vaidmenys ir ekonominė ar šeiminė priklausomybė dažnai trukdo moterims ieškoti pagalbos arba pasitraukti iš smurtinių situacijų; pakartoja raginimą ES ir visoms valstybėms narėms ratifikuoti, įgyvendinti ir tinkamai finansuoti Stambulo konvenciją ir užtikrinti vienodas galimybes moterims naudotis paslaugomis kaimo ir salų vietovėse ir atokiausiuose regionuose;

79. pabrėžia, jog svarbu, kad moterys ir vaikai, patiriantys smurtą artimoje aplinkoje, galėtų naudotis konfidencialiomis paslaugomis kaimo bendruomenėse ir moterų prieglaudomis; primena Stambulo konvencijoje nustatytą standartą, taikomą moterų prieglaudoms, t. y. viena šeimos vieta 10 000 gyventojų; apgailestauja, kad galimybės naudotis tokiomis prieglaudomis kaimo vietovėse yra ribotos; ragina valstybes nares ir vietos bei regionų valdžios institucijas teikti pakankamą finansinę paramą ir išteklius specializuotoms moterų organizacijoms, kad jos galėtų steigti ir valdyti tokias prieglaudas ir toliau teikti paslaugas paveiktose vietovėse; primygtinai ragina valstybes nares ir vietos valdžios institucijas aktyviai skatinti pagarbos, orumo ir tarpusavio supratimo kultūrą, daugiausia dėmesio skiriant kaimo ir pažeidžiamų bendruomenių, kurias sudaro moterys ir mergaitės, įgalėjimui; pabrėžia, kad atviras dialogas, į nukentėjusiuosius orientuotas istorijų pasakojimas, kolektyvinė atsakomybė už smurto prevenciją ir pozityvios švietimo iniciatyvos gali įkvėpti empatiją ir kolektyvinį išgijimą;

80. ragina valstybes nares remti paminklų ar memorialų, skirtų moterų istoriniam skausmui ir kančioms pokario konfliktų metu, įskaitant nusikaltimus, įvykdytus geografiškai pažeidžiamose vietovėse, pvz., kaimo vietovėse, pastatymą;

81. primygtinai ragina pradėti taikyti priemones, kuriomis būtų remiama nukentėjusiųjų ekonominė nepriklausomybė, įskaitant tikslinį mokymą, įdarbinimą, dotacijas verslumui ir mikrokreditus, kad jos galėtų saugiai integruotis ar reintegruotis į darbo rinką;

82. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad įgyvendinant Direktyvą (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje[20] būtų visapusiškai atsižvelgiama į konkrečius nukentėjusiųjų poreikius kaimo ir salų vietovėse; pabrėžia, kad svarbu įtraukti kaimo klausimus į perkėlimo į

---

20 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje (OL L, 2024/1385, 2024 5 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

nacionalinę teisę planus; primygtinai ragina valstybes nares naudoti ES finansavimo priemones, įskaitant sanglaudos politikai ir kaimo plėtrai skirtus fondus, siekiant remti pastangas kovoti su smurtu dėl lyties, be kita ko, rengiant tikslines strategijas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad aukos šiose vietovėse turėtų vienodas galimybes kreiptis į teismą, naudotis apsauga ir parama, be kita ko, pasitelkiant mobilius pagalbos aukoms padalinius, kaimo pagalbos linijas, bendruomenines paslaugas ir kaimo gyventojams skirtas informuotumo didinimo kampanijas; pabrėžia, kad reikia mažinti skaitmeninę atskirtį ir gerinti infrastruktūrą, kad būtų lengviau teikti pranešimus ir naudotis paslaugomis;

83. pabrėžia, kad moterų, dirbančių sutuoktinio ar partnerio ūkyje, statuso nebuvimas arba prastesnis statusas prisideda prie jų ekonominės priklausomybės; pažymi, kad mažesnis moterų užimtumo lygis, kliūtys paveldėti žemę ar perimti tėvų ūkius, taip pat ribotos galimybės gauti paskolas ir finansavimą turi panašų poveikį, dėl kurio didėja smurto artimoje aplinkoje ir ekonominio išnaudojimo rizika;

84. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad moterų verslumas kaimo, kalnuotose ir salų vietovėse ir atokiausiuose regionuose būtų visapusiškai remiamas pagal kitą daugiametę finansinę programą po 2027 m.; pakartoja, kad lyčių aspektą reikia integruoti į visas DFP programas; pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad į ES finansavimo programas, tokias kaip ERPF, ESF+, Teisingos pertvarkos fondą, INTERREG, ir visų pirma į BŽŪP, sanglaudos politiką, programą „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programą, būtų įtrauktos konkrečios priemonės, kuriomis siekiama skatinti aktyvų moterų dalyvavimą, remti kaimo įmonių kūrimą ir konsolidavimą, taip pat skatinti inovacijas ir skaitmeninimą; taip pat pabrėžia, kad svarbu sudaryti palankesnes sąlygas moterims paprasčiau ir veiksmingai naudotis ES fondais, skirtais ne tik žemės ūkio įmonėms, bet ir kooperatyvams, vietos asociacijoms ir moterų vadovaujamiems bendruomenės projektams, siekiant stiprinti teritorinę sanglaudą, lyčių lygybę ir kaimo bei salų vietovių ir atokiausių bendruomenių ekonominį gyvybingumą; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją ir valstybes nares didinti finansavimo galimybių, konkrečiai skirtų moterims kaimo vietovėse, matomumą ir prieinamumą, be kita ko, vykdant tikslines informavimo ir reklamines kampanijas, kuriomis siekiama didinti informuotumą ir įsisavinimą; palankiai vertina neseniai paskelbtą EIB pranešimą dėl jo tvarumo obligacijų sistemos išplėtimo siekiant įtraukti du naujus socialinius tikslus – lyčių lygybę ir moterų ekonominį įgalėjimą, nes tai yra žingsnis į priekį integruojant lyčių aspektą į finansavimą;

85. griežtai prieštarauja sanglaudos politikos finansavimo centralizavimui, nes parama moterims per sanglaudos politikos fondus priklausytų nuo geros valios ir nacionalinių vyriausybių skiriamų lėšų, o ne būtų įgyvendinama regionų lygmeniu; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją ir valstybes nares laikytis

daugiapakopio valdymo principų ir teritorinių sprendimų, taip pat partnerystės principo, kaip nustatyta Sutartyse;

86. remia Komisijos strategiją dėl santaupų ir investicijų sąjungos ir įtraukių finansinių priemonių, įskaitant paženklintą ES investicijų taupymo sąskaitą, sukūrimo ir plėtros siekiant padidinti ir palengvinti ES įmonių galimybes gauti finansavimą; ragina parengti investicijų taupymo sąskaitą, specialiai pritaikytą skurstančiose vietovėse gyvenančioms moterims;

87. palankiai vertina visus pavyzdžius, kuriais aukštinamas moterų žemdirbių atsidavimas ir skatinamas informuotumas apie tvarią žemės ūkio praktiką, paremtą Europos tradicijomis;

88. pabrėžia, kad politikoje, kuria skatinamas moterų verslumas kaimo ir salų vietovėse bei atokiausiuose regionuose, turi būti laikomasi tarpsektorinio požiūrio, pripažįstant, kad moterų patirtį ir naudojimąsi galimybėmis lemia įvairūs ir tarpusavyje susiję veiksniai;

89. pabrėžia, kad įvairios ES iniciatyvos ir ES finansavimo schemos turi būti kuriamos ir įgyvendinamos pasitelkiant tarpsektorinį požiūrį, šalinant daugialypes ir sutampančias kliūtis, su kuriomis susiduria moterys, ir užtikrinant, kad nė viena moteris nebūtų išskirta ar palikta be tinkamos paramos;

90. pabrėžia, kad svarbu sutelkti visus finansų sistemos subjektus siekiant pagerinti moterų galimybes gauti finansavimą, ir šiuo tikslu ragina parengti Europos lygių galimybių gauti finansavimą chartiją;

91. pakartoja, kad ES turi priimti išsamią ir integruotą moterų verslumo kaimo ir salų vietovėse bei atokiausiuose regionuose strategiją, kurioje būtų nustatyti aiškūs tikslai, išmatuojami rodikliai ir suderintos priemonės pagal įvairias ES finansavimo priemones; prašo šiai strategijai skirti konkrečius, pastovius ir pakankamus finansinius išteklius, taip pat specialius finansavimo mechanizmus, pritaikytus prie šių teritorijų ypatumų, siekiant užtikrinti vienodas galimybes, skatinti inovacijas ir skaitmeninimą ir stiprinti ES ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, taip pat užtikrinti tinkamą valstybių narių paramą;

92. atkreipia dėmesį į programos LEADER ir bendruomenės inicijuotos vietos plėtros indėlį užtikrinant lyčių lygybę ir įgalėjimą vietos lygmeniu; ragina išlaikyti, stiprinti ir įtvirtinti šiuos metodus supaprastinant prieigą prie moterų vadovaujamų iniciatyvų;

93. ragina ES ir valstybes nares kovoti su prekyba moterimis ir prievartine prostitucija taikant visapusišką strategiją, kuri apimtų prevenciją, veiksmingą baudžiamąjį persekiojimą, tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir pagalbą aukoms bei jų apsaugą; pabrėžia, kad moterys turi turėti galimybę pačios nuspręsti, kokį darbą joms dirbti;

°

° °

94. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.